

ALUTAGUSE

valla leht

nr 5 (99) mai 2026

TASUTA

www.alutagusevald.ee

Sünnipäevakontsert

OONURME SEGAKOOR 30 JA RABAROOSID 25

Marika Valter

Rabarooside rühmavanem ja tantsija
Oonurme segakoori laulja

18. aprilli öhtupoolikul täitus Tudulinna rahvamaja rõõmsa sagina, sooja taaskohtumisrõõmu ja heliseva muusikaga, kui lavale astusid kaks kohalikku kollektiivi – Oonurme segakoor ja Tudulinna naisrahvatantsurühm Rabaroodsid.

Sel öhtul pühitseti armastust oma harrastuse vastu. Oonurme segakoor tähistas 30. ja Rabaroodsid 25. tegevusaastat – kaks väärikat versteposti, mis annavad tunnistust pühendumusest ja kogukonna elujõust.

Meeleolu oli algusest peale eriline. Lavalt kõlasid Oonurme koori esituses tuttavad ja armastatud laulud. Tantsupõrandal keerlevad rahvarõivas Rabaroodsid tõid kavasid värvi, liikumist ja elurõõmu. Mirjam Dede ja Juss Kaarepere romantilised laulud külasid meid kõiki üle armastuse ja soojusega. Iga esitus peegeldas osalejate rõõmu koosloomisest – seda siirast sära silmis ja hingamist ühes rütmis, mida ei saa õppida, vaid mis sünnib ühiselt kogetud hetkedest.

Oonurme segakoori ja Rabaroose ei seo ainult üks pidulik öhtu. Ühine ajalugu ulatub aastate taha – Oonurme laulupäevad ja Tudulinna külapäevad on toonud meid korduvalt kokku. Eredalt meenub ka ühine festival Itaalias.

Erilise tähenduse annab sellele kõigele teadmine, et Oonurme segakoor ja Rabaroodsid on Tudulinna piirkonnas ainsad isetegevuskollektiivid, kes vaatamata kahanevale rahvaarvule ikka veel järjepidevalt tegutsuvad. Võin kindlalt väita, et Oonurme segakoor ja Rabaroodsid on kogukonna süda ja hing, traditsioonide kandjad ja elushoidjad.

Sünnipäevakontsert oli täis tänutunnet – kõlasid soojad sõnad juhendajatele, lauljatele, tantsijatele ja kõigile, kes on aastate jooksul selle teekonna võimalikuks teinud. Kuid võib-olla kõige olulisem oli see tunne ja teadmine, et koos lauldes ja tantsides sünnib midagi, mis kestab ajas ja ühendab inimesi ka kõige keerukamatel hetkedel.

Nagu ütles Oonurme koorivanem Mare: „See kõik kannab veel kaua!”

Palju õnne, Oonurme segakoor ja Rabaroodsid!

Rabaroodsid

Oonurme segakoor. Fotod Aulis Pärnuu

4. juunil kell 18:00-22:30
ESTONIA ELAMUSPARGIS

Mäele an võimalk sõita oma autoga või kasutada elektrilist AGDECK-maetaksit

142 EESTI LIPU PÄEV

KULTUURIPROGRAMM:
18:00 Mäetaguse Orkester
19:00 Meeskoor KAEVUR
20:00 Kauksi Bänd

Esinejate vaheaegadel musitseerivad klaveril Keith Loide ja Leenu Männi
21:00 Peaesineja TANEL PADAR
22:00 Pidulik lipu langetamine

PROGRAMMI JUHIB:
Kaevuri maja peremees
AARE REBBAN

TOITLUSTUS:
• Metsanurga Koduköök
• Põhja-Peipsi Köök
• 142 LEIBA kohalikele teivameistritel maitsemiseks ja kaasa ostmiseks

PRIVILEGIUMID TASUTA

Lisainfo: huvikeskus@alutagusevald.ee

Sünnipäevakontsert 2026
ALUTAGUSEL

28.05
18-20
PÄRIMUSEST KANTUD NELJAPÄEVA LOOD JA LAULUD
• KIIKLA RAHVAMAJA OÜEL
Esineb Rändaja ehk Indrek Tammoja, komeid ja ilusaale tutvustab Mari Raap, kasetõhusid kõvõru õpiluba (osalustasu 20€)

11.06
17-20
PEREÕHTU LAIKRETE LASTEKAGA
• MÄETAGUSE MOISA OÜEL
18:00-19:00 Laikrete lastekas, nõomaolingud, higelmüüd, Kurtna noortekeskuse kohvik ja piknikuala

18.06
18-20
KÕNELUSED KEELPILLIDE KEELES
• KURTNA SELTSIMAJA HOOVIS
Ühina mandoliinorkester, Kristo Kesler, Kurtna noortekeskuse bänd, Pikniku-puhvel, KaJuVe joogilet

03.07
18-20
KONTSERT: TIIA PAIST-LEPIK JA ENDEL NIPI LEPIK
• PAGARI SELTSIMAJA OÜEL
Avatud kohvik

02.08
16-17
MOONAKÜLA MUUSIKAKADEEMIA TRIO KONTSERT
• TUDULINNA KOGUKONNAMAJA OÜEL

08.08
19-00
SUVEÕHTU RÜTMID ALAJÕEL
• ALA JÕE KÜLAPLATSIL
19:00-20:00 Esineb Tanja Mihhailova, 20:00-00:00 Suveõhtu disko, avatud lasteala ja Kotase Karu kohvik

20.08
18-19
TAASISEISVUMISPÄEVA KONTSERT:
VOKAALANSAMBEL MIRT
• IISAKU LAULUVÄLJAKUL
Avatud Tagavälja talu kohvik

Lisainfo: huvikeskus@alutagusevald.ee või 33 66 960

1. JUUNIL KELL 14
MÄETAGUSE RAHVAMAJAS

ALUTAGUSE VALLA
NOORTEPÄEV
2026

PEAESINEJA
SÄM

Alutaguse koolinoorte tunnustamine

Fotoboks

IGALE NOORELE MÄGUS ÜLLATUS!

INFO: HUVIKESKUS@ALUTAGUSEVALD.EE | ALUTAGUSE HUVIKESKUS
KOOILIDE POOLT KORRALDATUD TRANSPORT

Ülevaade Alutaguse Vallavolikogu istungist

Marin Grüning
Vallavolikogu sekretär

29. aprill 2026

- Kinnitati revisjonikomisjoni kontrolli tulemused – vastavalt revisjonikomisjoni kinnitatud 2026. aasta tööplaanile tutvus komisjon Eesti Infoturbestandardi (E-ITS) auditi lõpparuandega ja tegi ettepaneku see kinnitada.
- Otsustati lõpetada hoonestusõigus Mäetaguse alevikus Tamme tn 20 kinnistu osas ja otsustuskorras võõrandada vara Alutaguse Haldus OÜ-le. Kinnistul asub katlamaja.
- Otsustati võõrandada otsustuskorras Alutaguse Haldus OÜ-le Mäetaguse alevikus Kooli tn 19 kinnistu (tunnus 49802:002:0395, kinnistu registria nr 4087908, pindala 3488 m², sihtotstarve tootmismaa 100%), Tudulinna külas Keskuse tn 1 kinnistu (tunnus 13001:001:0991, kinnistu registria nr 2553108, pindala 2867 m², sihtotstarve tootmismaa 100%), Kurtina külas Pargiääre tee 2 katastriüksus (tunnus 13001:001:0298, kinnistu nr 16065150, pindala 3292 m², sihtotstarve tootmismaa 100%), Ongassaare külas Pumplu katastriüksus (tunnus 13001:001:0304, kinnistu registria nr 16157050, pindala 1369 m²), sihtotstarve tootmismaa 100%), Kuremäe külas Kurejärve katastriüksus (tunnus 22901:001:0493, kinnistu nr 8413650, pindala 5058 m², sihtotstarve jäätmehooldla maa 100%), Illuka külas Kaevu kinnistu (tunnus 13001:001:1696, kinnistu registria nr 4739308, pindalal 410 m², sihtotstarve tootmismaa 100%).
- Otsustati kinnitada Alutaguse valla sotsiaalvaldkonna strateegia aastateks 2026–2030.
- Otsustati anda volitused vallavalitsusele alusharidusseaduses sätestatud ülesannete lahendamiseks. Ülesannete selge delegerimine tagab pädevuste üheselt mõistetava jaotuse ja parandab haldusmenetluse selgust ja kiirust.
- Otsustati anda volitused vallavalitsusele põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud ülesannete lahendamiseks. Delegerimisel ei kaasne täiendavaid rahalisi kulusid ega muudatusi haridusteenuse sisulises korralduses.
- Anti nõusolek maakorraldustoimingu läbiviimiseks Mäetaguse alevikus Pargi tn 5 ja Kooli tn 6 kinnistutel. Maakorraldustoimingu läbiviimise eesmärgiks on jagada Pargi tn 5 katastriüksus ja moodustada Mäetaguse mõisa ja jäägri-loodusmuuseumi hoonete teenindusmaast eraldi katastriüksus.
- Otsustati anda nõusolek Mäetaguse mõisakompleksi võõrandamiseks. Käesoleva otsusega andis volikogu vallavalitsusele kaalutusõiguse valida sobivaim võõrandamisviis, lähtudes vallavara valitsemise korra põhimõtetest ja avalikust huvist.
- Otsustati Mehntack OÜ tegevuskulud sihtfinantseerida summas 120 000 eurot. Pikemas vaates kaalutakse mõisakompleksi müüki; kui see ei õnnestu, plaanitakse suplusmaja ülalpidamist jätkata valla eelarvest, kuna teenus on oluline kohalikele elanikele ja haridusasutustele.

Volikogu istungi protokoll, vastuvõetud otsused ja määrused leitavad dokumendiregistris: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/
Volikogu istungi salvestised Alutaguse Vallavolikogu YouTube kanalil

Peremehetud ehitised Alutaguse vallas

Alutaguse Vallavalitsus teatab, et on võtnud arvele peremehetute ehitistena Illuka külas Liivi kü 13001:001:0672 asuvad elamu ja kõrvalhoone, EHR koodid puuduvad, Vasavere külas Lehte kü 13001:001:0794, elamu, EHR 102003158 ja kuur-pesuköök, EHR 102003159; Vasavere külas Liivaaugu kü 13001:001:0786, elektrikilbiruumid, EHR 102020939 ja EHR kood 102020941; Pootsiku külas Rennu kü 13001:001:0595, elamu, EHR puudub; Tagajõe külas Ojaveere kü 13001:001:0621, laut, EHR puudub; Peressaare külas Sõnajala kü 13001:001:0450, kõrvalhoone, EHR puudub; Peressaare külas Toominga kü 13001:001:0650, elamu-majandushoone, EHR puudub; Oonurme külas Vanamuru kü 13001:001:0829, elamu, EHR puudub; Oonurme külas Valgemaja kü 13001:001:0782, elamu ja kõrvalhoone, EHR puudub; Ohakvere külas Lehise kü 13001:001:0934, elamu, EHR 102003250; Kurtina küla Sireli kü 13001:001:0537, elamu ja kõrvalhoone, EHR puudub; Sahargu külas Aadu kü 13001:001:0656, ladu, EHR puudub. Vastuväiteid ehitise peremehetuse ja vallavalitsuse poolt hõivamise kohta palume esitada kirjalikult 31. juuliks Alutaguse vallavalitsusele aadressil Pargi tn 5, Mäetaguse alevik, Mäetaguse teenuskeskus, 41301 või e-posti aadressil info@alutagusevald.ee.

Kauksi, Kuru ja Uusküla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitustööd hakkavad jõudma lõpusirgele

Kauksi, Kuru ja Uusküla piirkonnas jätkuvad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitustööd. Kogu projekti mahust on ligikaudu 70% torustikke rajatud. Lõikudes, kus ehitustööd on lõppenud, tehakse praegu esmased taastamised ja maapinna silumised. Vajaduse korral harjatakse piirkonda läbivaid maanteid, et tagada ohutu ja võimalikult mugav liiklemine.

Kuna ehitustööd ja torustike käiku andmisega seotud toiminguid teostatakse ka suvel, siis palume mõistvat suhtumist ja ettevaatlikust tööpiirkonnas.

Lõplikud taastamistööd tehakse pärast torustike survetestide läbiviimist ning ehitustööde lõppemist. Projekti lõppedes taastatakse kogu tööpiirkond endisel kujul.

Alutaguse Vallavolikogu 26.03.2026 otsusega nr 33 määrati Alutaguse valla Kauksi, Kuru ja Uusküla piirkonnas vee-ettevõtjaks alates 01.06.2026 AS Emajõe Veevärk, kelle ülesandeks on kinnistute veega varustamine ja kinnistutelt ühiskanalisatsiooni juhitud roovee ärajuhtimine ja puhastamine.

Liitumistaotlusi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks on võimalik esitada AS Emajõe Veevärk iseteeninduse kaudu: <https://iseteenindus.evv.ee/login>. Kinnistuomanik saab täpsemad juhised liitumiseks AS Emajõe Veevärk kodulehelt www.evv.ee/kliendile/liitumine-2/ või võttes ühendust telefoninumbri +372 731 1840. Eraldi liitumistasu liitujatele ei ole.

Vaatamata sellele, et torustike ehitustööd pole veel lõpetatud, soovib AS Emajõe Veevärk kinnistuomanikke liitumistaotlus esitada esimesel võimalusel. Taotluste menetlemine ja liitumisvõimaluste väljastamine algab üldjuhul pärast seda, kui ehitised on ehitajalt vee-ettevõtjale ametlikult üle antud.

Rooveepuhasti ja kanalisatsioonitorustike ehitustööde tähtaeg: 09.09.2026. Vee-ettevõtjate ehitustööde tähtaeg: 02.11.2026.

Liitumistaotluse esitanud kinnistuomanikke informeerib AS Emajõe Veevärk kirjalikult, kui antud kinnistule on liitumiseks tehniline valmidus tekkinud.

KONTAKTID

Vee-ettevõtja ja tööde tellija
AS Emajõe Veevärk – Margus Sinimäe,
margus.sinimae@evv.ee, tel 5197 7925

Ehitaja ja töövõtja
OÜ Wesico Project – Aivar Käis,
aivar@wesico.ee, tel 502 3563

Alutaguse Vallavalitsus – Liina Talistu,
liina.talistu@alutagusevald.ee,
tel 5620 3048

Projekti elluviimiseks saab AS Emajõe Veevärk toetust Riigi Tugiteenuste Keskuse Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondi meetmest 2021-2027.S.2 (EK nr S.2) Tervikliku arengu jne soodustamine mujal kui linnapiirkonnas ligikaudu 2,2 miljon eurot, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus meetmest RES.4.13 Ida-Viru maakonna programm ligikaudu 1 miljon eurot ja omaosaluse suurema osa katab projektis Alutaguse Vallavalitsus ca 1 miljonit eurot.

Jäätmete sorteerimine tähendab väiksemaid arveid

Mida paremini jäätmeid liigiti kogume, seda väiksem on prügiarve – alates 1. juulist 2026 muutub see vahe eriti selgelt tuntavaks. Muutub segaolmejäätmete hinnastamine, kuid sellega ei kaasne paratamatult hinnatõusu, vaid iga majapidamine saab liigiti kogumisega ise panustada sellesse, et jäätmearve madalam püsiks. Kes sorteerib, maksab vähem. Keskmiselt tuleb segaolmejäätmete konteinerisse pandud biojäätmete ja pakendijäätmete eest tasuda 4 kuni viis korda kõrgemat tasu kui siis, kui need oleksid liigiti kogutud. Paraku on segaolmejäätmete hulgas sageli just väga palju pakendijäätmeid ja biojäätmeid.

Katrin Koppel
Kliimaministeeriumi olmejäätmete valdkonna juht

Ühes majapidamises tekkinud jäätmetest moodustavad segaolmejäätmed päriselt vaid umbes viiendiku. Umbes sama palju on biojäätmeid ning oluliselt suurem osa on hoopis plast-, metall-, klaas- ja papp- ning paberpakendeid, millest on võimalik uusi materjale ja tooteid teha, kui neid kogutakse eraldi. Kui panna kõik kokku segaolmejäätmete konteinerisse, läheb see materjal hoopis prügimäel või põletusahjus asjatult raisku. Jäätmereform lõpetab sellise olukorra, sest liigiti kogumine hakkab päriselt ära tasuma ja muutub mugavamaks.

Kuidas saab praegu pakendeid üle anda Alutaguse vallas, selgitab valla keskkonnaspetsialist Martin Miller: „Alutaguse vallas on elanikel segapakendite üleandmiseks kaks võimalust. Mugavaim lahendus on sõlmida Ekovir OÜ-ga segapakendi kogumise leping. Lepingu olemasolul toimub segapakendi ära-vedu otse kinnistult üks kord kuus ning teenus on elanikele TASUTA sõltumata üleantava pakendi kogusest. Tasuline on üksnes segapakendi kogumiskott juhul, kui selle toob Ekovir OÜ. Selline lahendus võimaldab elanikel pakendijäätmeid mugavalt kodu juures liigiti koguda ning ei too lisakulusid elanikele.

Teise võimalusena saavad elanikud kasutada avalikke pakendipunkte, mis asuvad valla erinevates piirkondades, kuhu saab segapakendeid ise viia.

Mõlema süsteemi eesmärk on suunata võimalikult suur osa pakendijäätmetest ringlusevõttu ning muuta pakendite liigiti kogumine elanikele lihtsaks ja kättesaadavaks.“

Milliseid muudatusi toob jäätmereform? Kohaliku omavalitsuse ülesanne on korraldada jäätmete kogumine nii, et vajalikud konteinerid oleksid kodule lähemal ja jäätmete üleandmine inimesele lihtsam. Kortermajade juures on edaspidi üldjuhul neli konteinerit: segaolmejäätmetele, biojäätmetele, paberile

ja kartongile ning plast- ja metallpakendile. Klaaspakendi kogumise lahendus sõltub piirkonnast.

Eramajade juurde tuleb vähem konteinerid. Biojäätmed võib jätkuvalt ise ära kompostida. Pakendite üleandmiseks võib kasutada pakendikotti. Mõnes piirkonnas jäävad alles ka avalikud pakendikonteinerid. Seal, kus majad paiknevad kõrvuti, võib mõistlik lahendus olla ka ühised konteinerid mitme majapidamise peale.

Alates uuest jäätmeveoperioidist maksab inimene nii plast- ja metallpakendite kui ka papp- ja paberpakendite konteineri tühjendamiskorra eest 50 eurosent, see hakkab kehtima kogu Eestis. Enamikes omavalitsustes tähendab see senisest soodsamat pakendite või segaolmejäätmete üleandmise hinda kui seni.

Jäätmereformiga kaasneb ka muudatus prügiveo sagedustes. Linnades ja alevikes ei pea enam prügikonteineri tühjendus toimuma

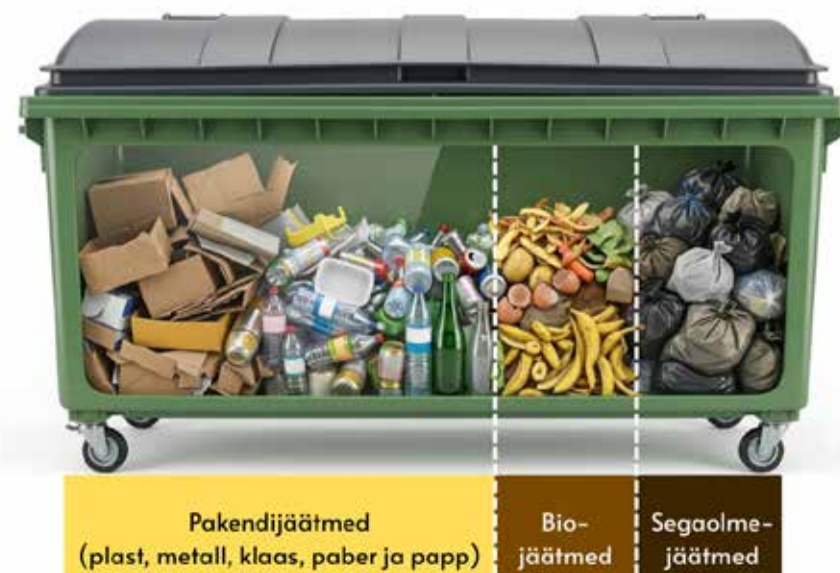
vähemalt kord kuus, vaid võib toimuda ka kord kvartalis. Vaid biojäätmete vedu peab ka edaspidi toimuma kord kuus juhul, kui biojäätmeid ise ei kompostita. Pakendijäätmete ja segaolmejäätmete vedu võib kõikjal toimuda ka kord kvartalis. See aitab vältida olukorda, et jäätmevedaja peab pooltühje konteinerid tühjendamas käima ning annab võimaluse valida just oma majapidamise vajadusele sobiv lahendus.

Jäätmeveo teenustasu sõltub jäätmeliigist, mahuti suurusest ja veosagedusest. Selleks, et mitte asjatult prügiveo eest maksta, soovitage:

- kogu pakendijäätmed ja biojäätmed eraldi,
- vali iga jäätmeliigi jaoks õige suurusega konteiner või jäätmekott,
- kui veopäevaks ei ole konteiner veel täis, siis kaalu veosageduse muutmist, väiksema konteineri või jäätmekoti kasutamist.

Igal juhul tasub meil kõigil juba praegu oma harjumused üle vaadata: kas kõik, mida saab liigiti koguda, jõuab ikka õigesse kohta? Jäätmete sorteerimisel on abiks ka riiklik olmejäätmete liigiti kogumise juhend, mille leiab Kliimaministeeriumi kodulehelt aadressil <https://kliimaministeerium.ee/jaattmete-liigiti-kogumine>

Mida sisaldab segaolmejäätmete konteiner, kui ei sorteerit?

Sorteerida on soodsam!

1. juulil muutuvad saastetasud ning jäätmeid tasub liigiti koguma hakata ka neil, kes seda seni teinud pole

Alutaguse valla elanikud kaotasid möödunud aastal kelmidele pea 85 000 eurot

Jaagup Toompuu
PPA kelmuste ennetamise ja lahendamise keskuse juht

Elmisel aastal petsid kelmid Eesti inimestelt välja kokku umbes 31 miljonit eurot. Alutaguse vallas langes mullu kelmide ohvriks 13 inimest, kes kaotasid kelmidele kokku ligi 85 000 eurot.

Eestis langeb petuskeemide ohvriks keskmiselt 300 inimest kuus, mistõttu otsustas politsei muuta senist lähenemist, et kelmustega süsteemsemalt tegeleda. Aprillist alustas tööd kelmuste ennetamise ja lahendamise keskus, mille loomist valmistasid Politsei- ja Piirivalveametis (PPA) ette alates 2025. aasta sügisest.

Keskuse juhi Jaagup Toompuu sõnul on eesmärk otsida mustreid üksikute kelmusjuhtumite vahel ning jõuda seeläbi kelmuste organisatoorite ja kasusaajateni. Uus keskus koondab kokku kogu info kelmuste üleselt, otsib juhtumite vahel seoseid ning viib läbi suuremahulisi ja ka rahvusvahelisi uurimisi, et tuvastada kuritegelikke grupeeringuid nende finantskäitumise kaudu ning jõuda kelmide ahela tippudeni.

Toompuu kinnitab, et enamik kelmusi organiseeritakse välismaalt ning paljud uurimised nõuavad aastatepikkust rahvusvahelist koostööd. Kelmustega võitlemisel on ühtviisi tähtsad nii ennetus, tõkestamine kui ka kiire infovahetus, mistõttu ei piisa probleemi lahendamiseks vaid kelmide tabamisest või kõnekeskuste sulgemisest. Kui üks kõnekeskus, libaleht sotsiaalmeedias või õngitsusleht suletakse, tekib sinna asemele kiiresti mitu uut. „Seetõttu peavad inimesed olema teadlikud erinevatest petuskeemidest ja sellest, kuidas nende õnge mitte sattuda,“ lisas Toompuu.

Selleks, et Eestis paremini tõkestada kelmusi, löi PPA ka partnerite võrgustiku. Võrgustiku eesmärk on leida koos ühiseid lahendusi kelmuste peatamiseks ning seeläbi teha Eesti kelmide jaoks keerulisemaks sihtmärgiks.

„Elmisel aastal ulatus kelmustega tekitatud kogukahju pea 31 miljoni euroni. Tegelik kahju võib olla loomulikult suurem, sest kõik juhtumid politseini ei jõuagi. Sageli tunnevad kannatanud valehäbi ega soovi politseisse pöörduda, kuna nad kardavad, et nende lähedased saavad juhtunust teada,“ nentis Toompuu.

Valdavalt on just petukõned need, millela inimestele kõige suuremat kahju tekitab. „Näeme, et kelmide ohvriks langevad viimasel ajal üha enam eakad inimesed, kellel on kodus suurtes kogustes sularaha ning kes toimetavad raha skeemi käigus kas pakiautomaati või otse rahakulleri kätte. Kelmid ei huvitu ainult sularahast, vaid nad küsivad kannatanutelt ka dokumente ja pangakaarte koos PIN-koodidega,“ selgitab ta.

Toompuu lisab, et kelmid on väga osavad manipulaatorid ning eakad on petturite jaoks hea sihtmärk, kuna neil on rohkem aega telefoni teel juttu ajada. „Eakad on ise mitmeid kordi välja toonud selle, et vähemasti on keegi, kes neid kuulab ja nendega räägib, sest lähedastel, lastel ja lastelastel, ei ole selleks lihtsalt aega.“

Näiteid kelmustest:

• *Eakamale Narvas elavale naisele helistasid mitme päeva vältel kelmid, kes esitlesid end esmalt Swedbanki spetsialistina ja seejärel politseiametnikuna.*

Kuidas kelmi kõne puhul käituda?

- Kui saad kelmilt kõne, lõpeta see kohe!
- Kui sul on siiski kahtlus, kas kõne on õige, katkesta see ja kontrolli. Selleks helista kõnes esinunud asutusele tagasi nende kodulehel olevale numbril ja uuri, kas kõne tuli neilt või on tegemist pettusega.
- Jäta meelde, et Eesti riigiasutuste töötajad peavad oskama rääkida eesti keeles. Kui helistaja väidab end olevat politseinik, panga töötaja või mõni muu teenusepakkuja ja eesti keelt ei räägi, siis on tegemist kohe kindlasti kelmiga.
- Ära kunagi avalda võõrale inimesele kõnes oma PIN-koodi! Olgu selleks pank, politsei või mõni teenusepakkuja.
- Ära kunagi sisesta PIN-koodi päringutele, mida sa ise pole algatanud.
- Ära lae kellegi palvel oma seadmesse alla programme, mille toimimisest ja võimekusest sa ise eelnevalt midagi ei tea.
- Teavita alati juhtunust politseid!

Kannatanule väideti, et tema pangakontol toimuvad kahtlased tehingud ja nüüd hakkab pank teda aitama, et ta kontol olevast rahast ilma ei jääks. Telefonis juhendati kannatut, et ta laadiks enda telefoni programmi „HopToDesk“. Mida see programme tegelikkuses võimaldab, seda kannatanud tavaliselt ei tea. See on tasuta kaugjuhtimise tööriist, mis võimaldab kasutajatel jagada oma ekraani ning anda kaugjuhtimise juurdepääsu oma arvutitele ja seadmetele. Kelmide manipuleerimise tulemusena pani kannatanu oma pangakaardi ümbrikusse ja sellele tuli järgi tundmatu keskealine meesterahvas. Seejärel võtsid kelmid kannatanu kontolt sularaha välja, millega tekitasid talle kahju mitukümmend tuhat eurot.

Toompuu sõnul kasutavad kelmid selliseid kaugjuhtimise tööriistu nii petukõnede kui ka investeerimis- ja armukelmuste puhul. „Tihti saavad investeerimiskelmused alguse just armukelmusest ning nende ohvriks võib langeda igäüks. Armu- ja investeerimiskelmustele on isearane see, et kelmid võivad luua usaldust mitu kuud, teinekord isegi aastaid enne, kui nad hakkavad raha küsima. Need on kõige keerulisemad juhtumid just seetõttu, et kannatanu tavaliselt oma lähedasi ei usu, sest usaldus, ja teinekord armastuski, on juba interneti juhutatavaga tekkinud. Sellistel juhtudel on väga oluline, et kannatanu lähedane abi saamiseks politsei poole pöörduks,“ rõhutab ta.

• *Mees Tallinnast sai kõne tundmatult naisterahvalt, kes tutvustas end Elisa töötajana. Kõnes öeldi mehele, et tema nimele on avatud mitmeid kontosid ja tal on Elisast võlg. Seejärel anti kõne edasi nõustajale, kes ütles, et mees peab minema pank, et kontod korda saada. Tal paluti võtta paralleelselt lahti ka tahvelarvuti, kustkaudu tehti temaga videokõne. Seejärel tuli videokõne väidetavalt pangatöötajalt, mille käigus muutis mees kelmide juhendamisel oma pangakonto limiidid ja kinnitas korduvalt SMART-ID koodi. Peale seda helistas kannatanule videokõnes väidetav politseiametnik, kes ütles, et tema pangakaartidega on mingi probleem ja neid tuleb kontrollida ning selleks, et mees oma rahast ilma ei jääks, peab ta tegema koostööd. Teistele kõnedele ei tohtinud ta samal ajal vastata. Kannatanul kästi panna pangakaardid ümbrikusse ja anda need üle kullerile. Sellega tekitati kannatanule kahju mitu tuhat eurot.*

Toompuu selgitab, et tavaliselt teevad kelmid kannatanuga esmase kontakti mõne teenuspakkuja

nimelt, et saada neid oma PIN-1 koodi sisestama. „Palju ohtlikum on aga järgmine kõne, kus kelm väidab end olevat panga või politsei töötaja. Selles kõnes teavitatakse, et kannatanu pangakontod on ohus ning uuritakse, kas ta on hiljuti saanud kahtlaseid kõnesid. Tavaliselt räägitakse pikalt ka sellest, kuidas kelmid tegutsevad ning kuidas end nende eest kaitsta.“

„Seejärel selgitatakse kannatanule, et raha päästmiseks tuleb kiiresti tegutseda ning nüüd on käimas salajane uurimine, et petturid vahele võtta. Sageli hirmutatakse inimest ka karistusega, kui ta peaks toimuvast kellelegi rääkima. Edasi hoiavad kelmid inimest tundide viisi telefoni otsas, keelavad vastata teistele kõnedele ning töötlevad teda seni, kuni ta annab väidetava uurimise jaoks ära oma raha, dokumendid või pangakaardid koos PIN-koodidega.“

Toompuu tõdeb, et Eesti inimeste suur usaldus politsei ja teiste riigiasutuste vastu on üks põhjuseid, miks telefonikelmidel õnnestub inimesi oma juttu uskuma panna. „Skeemid näivad usaldusväärset, kuna kelmid räägivad lüüsi eesti keeles ning näitavad sageli videokõnes kaamera ees ka oma väidetavat töötõendit. Usaldusväärst lisab ka see, et kelmid kasutavad skeemides päris politseiametnike nimesid.“

Ta rõhutab, et politsei ei tee inimestele videokõnesid Whatsappi, Viberi, Telegrami või muude selliste rakenduste kaudu ega survesta kedagi oma raha võõrale andma. „Meelde tuleb jätta ka see, et PIN1-ga saab kelm ligipääsu inimese kontodele ja näiteks eesti.ee keskkonda ning PIN2-ga kinnitatakse ülekanded ehk tekib juba reaalne rahaline kahju.“

• *Jõhvis elavale naisterahvale helistas võõras number ja sooviti tulla järgmisel päeval elektriarvesteid vahetama. Selleks oli tarvis koostada leping, mille jaoks oli vaja naise isikukoodi. Seejärel kõne lõppes. Veidi aja pärast helistati uuesti. Helistajaks oli naisterahvas, kes tutvustas end politseiametnikuna. Kannatanule öeldi, et tema nimelt on vormistatud võõra mehe nimele volikiri. Seejärel küsiti, kas kannatanul on kodus sularaha ning öeldi, et see raha tuleb Maksuametis deklareerida. Edasi lubati kannatanule, et teda abistab üks teine Maksuameti töötaja. Selleks, et raha üle anda, kästi kannatanul sõita Tallinnasse, kus ta andis sularaha võõrale meesterahvale. Sellega tekitati kannatanule kahju kokku mitu tuhat eurot. Toompuu soovib, et iga inimene võiks vaadata üle nii enda kui oma eakama lähedase pangakontod ning viia internetimaksete või sularaha limiidid vastavusse tegelikkusega. Osades pankades on täna võimalus veebis limiite alandades teha linnuke, et limiite saab suurendada vaid pangas kohapeal. Samuti võiks internetimakseteks luua eraldi konto, kus hoida väiksemat summat just veebiostude jaoks. Oluline on see, et inimesed julgeksid abi küsida ning annaksid politseile teada ka kelmuse katsetest, kus kahju ei ole tekkinud. Lisaks töötab Eestis täna üle kümne veebipolitseiniku, kellelt on võimalik veebis nõu küsida ning kelle kontaktid on lihtsasti leitavad politsei kodulehelt.*

Politsei ootab inimestelt kelmuste vihjeid sh kuvatõmmiseid ja kõnesalvestisi e-posti aadressil kelmused@politsei.ee. Iga info võimalikust kelmusest aitab meil võidelda selle rahvusvahelise kuritegevuse vastu!

Verston Eesti võitis Ida-Virumaa riigiteede korrashoiu hanke

Verston Eesti võtab alates oktoobrist viieks aastaks üle Ida-Virumaa riigiteede korrashoiu. Transpordiameti korraldatud riigihanke tulemusel lisandub ettevõtte vastutusalasse 857 kilomeetrit riigiteid. Sellega kasvab Verston Eesti hooldatavate teede kogupikkus ligikaudu 8220 kilomeetrit, mis moodustab ligi pool kogu Eesti riigimaanteedest.

Verston Eesti vastutusalala riigiteede korrashoius on viimastel aastatel järjepidevalt kasvanud. 2025. aasta oktoobrist alates hooldab ettevõtte Järvamaa riigimaanteed, alates 2023. aastast Tartumaa, Lääne-Virumaa ning koostöös Lääne Teedega ka Pärnumaa riigimaanteed. Samuti on Verston alates 2022. aastast vastutanud Lääne-Harju ja Võrumaa teede korrashoiu eest ning teeb alltöövõtu korras hooldustöid ka Saare maakonna riigimaanteedel.

„Ida-Virumaa piirkonna lisandumine on meie jaoks suur vastutus. Meie eesmärk on tagada teede korrashoidu kindla kvaliteedi, kiire reageerimise ja hästi planeeritud töökorraldusega. Samal ajal otsime iga päev võimalusi, kuidas teha seda tööd targemalt ja väiksema mõjuga – olgu selleks tööde täpsem planeerimine, tehnika tõhusam kasutamine või kütusekulu vähendavad töövõtted,“ ütles Verston Eesti korrashoiu valdkonnajuht Urmas Jõeveer. Verston Gruppi kuuluv Verston Eesti on Eesti juhtiv taristuehituse ja korrashoiu ettevõtte. Ettevõtte keskendub kasumlikule kasvule, andmepõhisele projektijuhtimisele ja CO₂ mõju vähendamisele, ühendades tugeva operatiivse võimekuse vastutustundliku innovatsiooniga. 2025. aastal ulatus Verston Eesti müügitulu 115 miljoni euroni.

Hea geenidoonor!

Tartu Ülikooli Eesti geenivaramu korraldab juba teist korda üht Eesti ajaloo suurimat vaimsele tervisele ja seda mõjutavatele teguritele keskenduvat uuringut. TÜ Eesti geenivaramu juhi Lili Milani sõnul on Ida-Viru maakonnas 8056 geenidoonorit, keda oodatakse uuringus osalema.

Uuringu eesmärk on mõista, kuidas geneetilised, sotsiaalsed ja elustiiliga seotud tegurid mõjutavad inimeste heaolu ja vaimset tervist. Teadlased panevad südamele, et portaalis MinuGeenivaramu asuvat veebiküsimustikku on oodatud täitma kõik geenidoonorid, olenemata sellest, kas inimesel on elu jooksul vaimse tervise probleeme esinenud või mitte. Osalemiskutse on saadetud geenidoonoritele ka meilile. Eestikeelset veebiküsimustikku saab täita nii arvutis kui ka nutiseadmes ning see võtab aega keskmiselt 30 minutit. Kõige kiiremad vastajad on praeguseks küsimustiku lõppu jõudnud vähem kui 15 minutiga.

Kui koroonapandeemia ajal sai vaimne tervis palju tähelepanu, siis teadlaste sõnul on ka praeguse aja sündmused meie heaolule paras väljakutse. „Teame, et sõjakonfliktid, kõrged hinnad ja poliitilised keerdkäigud mõjutavad meid erinevalt, sõltudes sellest, millised on meie eelsoodumused, elus varem kogetu ja tugivõrgustik,“ selgitab neuropsühhiaatrilise genoomika kaasprofessor Kelli Lehto. Tema sõnul on tarvis jälle saada, millised on meie heaolu kujundavad ja seda mõjutavad täpsed mehhanismid. „Vaimse tervise murede ennetamiseks on eriti tähtis paremini mõista, miks on mõned inimesed keskkonnatingimuste suhtes palju haavatavamad, samas kui teised on väga vastupidavad,“ ütles Lehto.

TÜ Eesti geenivaramu juhi Lili Milani sõnul tasub geenivaramu portaali külastada ja uudistada seal enda kohta käivad andmeid. Paljud geenidoonorid pole veel kordagi veebilehelt tutvust teinud. „Kui sa ei mäleta või ei ole kindel, kas oled geenidoonor, on seda lihtne teada saada, proovides oma ID-kaardi, Smart-ID või mobiil-ID-ga sisse logida portaali portaal.geenidoonor.ee,“ ütles Milani.

Kuidas saada aru, et tegemist on kelmi kõnega?

Politsei:

- Ei tee sinuga salajast koostööd ega palu abi kurjategijate kinni võtmiseks.
- Ei käsi sul oma pere või sõprade eest midagi varjata.
- Ei käsi sul uurimise jaoks raha, dokumente või pangakaarti ära anda.
- Ei juhenda sind oma raha, dokumente või pangakaarti pakiautomaati viima.
- Ei karista sind kodus sularaha hoidmise eest.
- Ei tule sinu kogutud sääste üle lugema, deklareerima ega hoiule võtma.
- Ei survesta sind oma kodu või autot müüma ning müügist saadud raha sularahas üle andma.
- Ei küsi sinult PIN-koodi ega palu neid kinnitada.
- Ei palu sul mingisuguseid programme ega äppe alla laadida.
- Ei suhtle sinuga Whatsappis, Viberis vms äppides videokõne kaudu.

Kui telefonikõne sisaldab vähemalt ühte eelnevalt loetletud komponenti, on tegemist pettusega!

LAHKELT LAHKU.

I osa: mis on perelepitus ja millal sellest abi on?

Vastab riiklik perelepitaja
URMAS ARUMÄE

Mis on perelepitus kõige lihtsamalt öeldes?

Mõiste „perelepitus“ on veidi eksitav, aga lühidalt saab öelda, et perelepitus on turvaline ja struktureeritud lapsevanemate läbirääkimiste protsess, kus lahku minevad või juba lahku läinud lapsevanemad püüavad neutraalse kolmanda osapoole abil jõuda kokkuleppele lapse elu puudutavates küsimustes.

See ei ole vaidluse võitmine, vaid lahenduse leidmine lapse jaoks. Kohtus vaieldakse, perelepituses räägitakse läbi. Kohtus otsustab kohtunik, perelepituses otsustavad lapsevanemad ise.

Läbi räägivad küll lapsevanemad, aga tegelikult aidatakse just last, kelle elu sõltub vanemate koostööst ka pärast vanemate lahkuminekut.

Eestis on riiklik perelepitus vanematele tasuta.

Miks „lepitada“, kui võib lihtsalt lahku minna?

Jah, lahku minna saab alati. Aga vanemaks olemisest lahku minna ei saa – lapsevanemaks jäädakse kogu eluks.

Kui läbi ei räägita ja kokkulepped jäävad tegemata, hakkavad otsuseid tegema emotsioonid, konflikt või lõpuks kohus. Perelepitus aitab seda vältida.

Minu praktikas – ligi 200 peret kolme ja poole aasta jooksul – on vanemad sageli üllatunud, et mina lepitajana ei ütle neile, kuidas nad elama peavad – et nad päriselt saavad oma probleeme avatult arutada ja ise lõpuks otsuseid teha.

Millal on vaja perelepitajat?

Kui ise enam hakkama ei saa, kui omavaheline suhtlus on raskendatud, kui ollakse kinni selles, mis lapsevanemad lahku viis, ega suudeta emotsioonideta homsesse vaadata. Aga ka siis, kui ollakse raskustes asjakohasest õigusest aru saamisega. Ehk kui ise lahendust leida ei suudeta, on aeg kaasata kolmas osapool.

Tüüpilised märgid, mis viitavad vajadusele kaasata perelepitaja:

- omavahelised vestlused lõppevad tüliga;
- kokkulepped ei püsi;
- suhtlus katkeb või muutub vaenulikuks;
- laps satub „sõnumitoojaks“.

Meenub, et mitmed pered on minu menetluses jõudnud siis, kui on avastanud, et nende omavaheline olematu suhtlus on viinud selleni, et laps on hakanud olukorraga kohanema viisil, kus ta räägib kummalegi vanemale seda, mida arvab, et vanem kuulda soovib. Last üldiselt usutakse, aga kui lapsevanemate omavahelist suhtlust ei toimu, võib lapselt saadud informatsioon vanemate omavahelist vaenu veelgi süvendada ja koostööd häirida.

Kuidas jõutakse perelepitusse?

Perelepitusse saab tulla kas ühe vanema algatusel, vanemate kokkuleppel või kohtu suunamisel. Üldiselt on riikliku perelepituse läbimine eelduseks ka kohtusse pöördumisel.

Kes on perelepitajad?

Perelepitajad on eriväljaõppega spetsialistid, kelle taust on üldjuhul õigus, psühholoogia või sotsiaaltöö.

Riikliku perelepituse eesmärk on toetada vanemaid rahumeelsete kokkulepete saavutamisel, mis lähtuvad lapse huvidest ja heaolust. Kui vanemad jõuavad kokkuleppele varakult ja neutraalse vahendaja abiga, väheneb konfliktide eskaleerumise oht ning vähenevad ka negatiivsed tagajärjed lastele. 2025. aastal oli riikliku perelepitusteenusega seotud 2178 lapsevanemat ja 1710 last.

Vaata ka:
sotsiaalkindlustusamet.ee/perelepitus.

Nad ei ole menetluses otsustajad ega terapeudid, vaid protsessi juhid, kes aitavad vestlust struktureerida, turvalist ruumi hoida ja viia fookus lapsele.

Ma ise olen üle 30-aastase vandeadvokaadi praktikaga. Alguses oli raske uude rolli siseneda, sest advokaadina olin harjunud oma kliendi eest võitlema. Perelepituse puhul ei ole lepitajal selles mõttes klienti, vaid tuleb olla neutraalne ja erapooletu.

Kas võib ka ise kokku leppida?

Jah, ja see on alati parim lahendus. Kui see muidugi toimib. Küsimus ei ole ainult kokkuleppe saavutamises, vaid selle püsimises.

Lepitaja roll on aidata näha ette tulevase riski, sõnastada kokkulepped selgelt ja vältida „halle alasid“.

Kuidas valida perelepitajat?

Oluline on lepitaja neutraalsus, usaldusväarsus ja professionaalne tase.

Turul on ka eralepitajad. Paraku on aga nii, et eralepitajad (nt notarid, vandeadvokaadid) tegutsesid lepitusseaduse (LepS) järgi, kuid lepitusseadus pole mõeldud reguleerima perelepitust kui eraldiseisvat kompleksset professionaalset tegevusvaldkonda. Siiski mõned eralepitajad müüvad ennast kui perelepitajad.

Samas riiklikud perelepitajad tegutsesid hoopis riikliku perelepitusteenuse seaduse (RPLS) järgi ja see seadus nõuab eraperelepitust ette ei näe ega reguleeri ka seda.

Perelepitajat võib sotsiaalkindlustusametisse pöördudes ka nimeliselt valida, aga üldjuhul vanemad pole seda teinud (või ei tea, et see võimalik on) ja SKA määrab neile riikliku lepitaja.

Milliste teemadega tullakse perelepitaja juurde?

Kõige sagedamini:

- lapse elukoht,
- suhtluskord,
- rahalised küsimused (elatis) ja vanemate varalised suhted,
- kool/lasteaed,
- kärgperega kaasnevad teemad,
- reisid ja igapäevaelu korraldus.

Kohtu suunamisel tullakse ka hooldusõiguslike küsimusi arutama, aga see ei ole just igapäevane teema. Üks märkus siinkohal – vanemate varalised küsimused ei ole sageli perekonnaõiguslikud (nt kuidas lahutamisel vara jagada), mistõttu neid arutada võib, aga nt kinnisvara tuleb jagada ikka notari juures ja kui kokkuleppele ei saa, siis tuleb pöörduda kohtusse.

Kuidas valmistuda lahkumiseks?

See on küll küsimus, millega perelepitajad ei tegele. Võib-olla peaks? Võib-olla võiks ka Eestis olla kord, et enne lahutamist tuleks kohustuslikus

korras võtta vastav teenus ja alles siis otsustada. Perelepitajateni jõuavad praeguse korra järgi juba lahutanud või lahku kolinud lapsevanemad. Aga minu hinnangul on kõige olulisem põhimõte: ära tee püsivaid otsuseid ajutise emotsiooni pealt.

Mind on mõnikord üllatanud, kuidas inimesed mõistest „pere“ aru saavad. Miskipärast arvatakse, et kui kolisime lahku, lahutasime, siis olen vaba ja meie meie on lõppenud. Aga kas on lõppenud? Lapse jaoks ei ole kahte eraldi peret – on üks pere, lihtsalt kahes kodus. Elagu vanemad siis koos või mitte. Seega – isiklik suhe võib inimeste vahel katkeda, aga vanemlikku suhet tuleb igal juhul hoida!

Milline on hea vanemluskokkulepe?

Hea kokkulepe katab nii argipäeva kui ka erisituatsioonid. Iga vanemluskokkulepe on unikaalne, kuid praktikas korduvad teatud põhimustrid, millele tuleb kindlasti tähelepanu pöörata. Teisiti see ei saakski olla.

Kas see lepe pannakse kirja?

Jah. Aga hea kokkulepe ei ole ainult dokument – see on päriselt toimiv kokkulepe. Mis talle seda „päris kokkuleppe“ olemust juurde annab, on see, et vanemluskokkulepe on sundkorras täidetav. Kui kokkuleppeid ei täideta, tuleb pöörduda kohtutäiturit poole. Selles osas on vanemluskokkulepe juriidiliselt samaväärne dokument kui kohtulahend.

Kas mõnikord jääb ka midagi läbi rääkimata?

Minu menetluses ei jää midagi olulist läbi rääkimata. Aga kui küsida veidi teisiti, et mille peale vanemad ise alati ei tule, et seda või teist küsimust ka arutada, siis need teemad on ehk sellised:

- igapäevane logistika,
- info jagamine,
- paindlikkuse piirid,
- kas ikka suudetakse kokkulepet reaalselt täita,
- uued elukaaslased.

Näiteks olen täheldanud, et läbirääkimistel nõutakse kompromissitult, et laps viibiks vanemaga mingi päevade hulga kuus. Kasvõi nui neljaks! Aga kui hakkame süvenema, selgub, et tegelikult töö või muud asjaolud ei võimaldagi lapsega sellises mahus

Üks asi, mida kindlasti meeles pidada

Laps ei vaja kahte võitjat ega võitjat ja kaotajat – ta vajab kahte vanemat.

tegeleda. Selline vanem võib saada küll õiguse, et laps viibib temaga x päeva kuus, aga lapsega tegeleb nt lapsehoidja või vanavanem või jäetakse laps mitmeks tunniks lausa üksinda. Õiguste tagaajamisel tuleks siiski meeles pidada, et õigustega kaasnevad ka kohustused. Sellised kokkulepped ei pruugi olla lapse huvides, isegi kui see tundub vanema jaoks õiglase.

Kas perelepituses räägitakse ka rahast?

Oluline on rääkida rahast kui lapse vajaduste katmisest, mitte omavahelisest õiglusest, omavaheliste võlgade klaarimisest vms. Laps pole kaup! Ei saa heaks kiita lähenemist, et suhtluskord peab olema 50:50, siis ei pea elatist maksma. Formaaljuriidiliselt ehk ei peagi, aga last see tegelikult ei huvita – temal on õigus täisväärtuslikule elule ja tema vajaduste rahuldamisele.

Mis saab siis, kui kokkulepet ikkagi ei täideta?

Siis vaadatakse kokkulepe üle ja kui vanemluskokkulepet on vaja muuta, siis minnakse uuesti riiklikule perelepitusteenusele ja viiakse asjakohased muudatused lepingusse sisse. Ma ei räägi siin jooksvatest muudatustest, mis elus ikka ette

tuleb – nt kui lapse reedest kella seitsmest üleandmist soovitakse muuta tund varemaks või hilisemaks. Vanemluskokkulepet on vaja muuta siis, kui asjaolud on oluliselt muutunud ja kokkulepitu ei vasta enam ei lapse ega vanemate huvidele. Oluline on teada, et vanemluskokkuleppe lihtkirjalik muutmine võib kehtida küll vanemate vahel, aga selline muudatus ei kehti täitedokumentina.

Aga kui lepingut ei täideta ja muuta ka ei taheta, siis (nagu eespool mainisin) tuleb pöörduda kohtutäiturit poole, et algatada täitemenetlus.

Kas 50 : 50 vanemlus toimib?

50 : 50 ei ole matemaatika, vaid elu. See toimib, kui vanemad suhtlevad, kodud on logistiliselt sobivad, laps saab hakkama.

Ei pruugi toimida, kui konflikt on kõrge, laps on väga väike, koolielu kannatab.

Aga ma ei saa siinkohal kindlasti anda üldist nõu, sest kõik pered on unikaalsed, nende olukorrad on unikaalsed jne. Pole olemas kõigile ühtmoodi sobivat lahendust. 50:50 ei ole iseenesest halb, aga ei sobi kõigile ja kõikides olukordades.

Millal perelepitus aitab ja millal mitte?

Aitab siis, kui vanematel on soov lahendus leida, kui suhtlus on võimalik. Pahahti alustame me perelepitusteenust sellega, et püüame vanemaid omavahel rääkima saada. Kui ei suhelda, siis ei saagi milleski kokku leppida.

Kas perelepitus sobib ka siis, kui vanemate vahel on palju pingeid või isegi vägivalda?

See sõltub olukorrast. Pingelist suhtlust on perelepitajal võimalik lepitusteenust ajal juhtida ja rahustada. Selleks on perelepitajad saanud väljaõppe. Samas ei näe perelepitaja kõike, mis toimub menetluse välisel ajal, ning seetõttu tuleb alati hinnata, kas protsess on mõlemale vanemale ja lapsele turvaline.

Vägivald on alati tõsine teema ja seda ei saa käsitleda tavalise vanematevahelise tülina. Kui peres on olnud vägivalda, peab perelepitaja hindama: milline on vägivalda iseloom, kas üks vanem saab teise kõrval vabalt rääkida, kas osapooled on võrdses positsioonis ning kas lapse huvid ja kõigi turvalisus on tagatud.

Kui peres on esinenud lähisuhtevägivalda, ei tähenda see alati, et riiklik perelepitusteenus oleks välistatud. Kui mõlemad vanemad on valmis lepituses osalema, suhtlus on juhitav ning turvalisus on tagatud, võib perelepitus olla mõnel juhul võimalik. Küll aga ei sobi perelepitus kõrge riskiga lähisuhtevägivalda juhtumites. Kõrge riskiga juhtumised on näiteks need, kus on oht inimese elule või tervisele. Kui üks vanem tegeleb hirmu või teise vanema kontrolli all, ei saa rääkida vabast ja lapse huvidest lähtuvast kokkuleppest.

Kolm soovitus vanemale

1. Hoiu laps konfliktist väljas
2. Säilita suhtlus ja koostöö teise vanemaga
3. Mõtle pikaajalisele mõjule

Maat ja puut leenööt, meitä ei leene

Maad ja puud jäävad (kestavad), meid ei jää (meie ei jää kestma)
Isuri vanasõna

Sellest on juba nii mõnigi aasta möödas, kui avastasin, et lisaku rahvamaja Facebooki leheküljel olevatele postitustele, mis puudutavad kuidagi rahvakultuuri, tulevad meeldimise märgid ühelt tundmatult blondilt kaunitarilt. Imestasin, kergitasin korraks kulmu, aga ega uurima ka ei hakanud. Ühel hetkel selgus, et üks lisaku poiss on tüdruku südame endale napsanud ja ta siia elama toonud. Mõne aja pärast jõudis Elizaveta ka regilauluansamblist Silmaline rikastama meie repertuaari vadja ja isuri lauludega. Saame tuttavaks **Elizaveta Sabolotniga**.

Merle Pikhoff
toimetaja

Oled sündinud ja kasvanud Venemaal Kingissepa linnas, kuidas sa Eestisse sattusid?

Ma lihtsalt otsustasin nii, see mõte küpses mu peas juba pikalt. Olin Peterburis õppides hakanud tegelema soome-ugri kultuuriga ja see ei ole seal mõnus. Sellega ei kaasnenud otseselt repressioone, aga keelatud oli näiteks rahvuslippude ülespanek, rahvapildudel osalejaid nimetati riigireeturiteks nagu võiks neli korraldajast vadja memme olla tohtud vabadusvõitluse organiseerijat. Kui seal on rahvapidu, siis ainult näidatakse, et ollakse olemas, aga selle taga ei ole midagi enam. Ja kui ma nägin, kuidas see Eestis toimib, kuidas siin on

jõudnud päris kaugete aastate taha ja selgub, et meil venelasi justkui polegi suguvõsas, lisaks isuritele on vajalased ja latgalid*. Aga leiab ka poolakaid, bulgaarlasi, ukrainlasi, kreeklasi, leedukaid ja ersalasi.

Kuidas su vanaema sellesse suhtub, et end isuriks pead, teeb see teda õnnelikuks?

Isurid ju ei näita välja oma rõõmsaid ja õnnelike emotsioone, nad pigem näitavad välja, kui neile midagi ei meeldi. Vanaema lapsepõlv ei olnud õnnelik, tema isa ei olnud hea inimene, samuti tema vennad, nii et ilmselt vanaema hoopis imestab minu huvi üle.

... kui ma nägin, kuidas see Eestis toimib, kuidas siin on väikerahvad austatud ja tegevus sisuline, siis tegi see mind lausa kadedaks ning kui avanes võimalus tulla õppima Narva Kolledžisse

väikerahvad austatud ja tegevus sisuline, siis tegi see mind lausa kadedaks ning kui avanes võimalus tulla õppima Narva Kolledžisse, haarasin sellest kohe kinni. Tartu Ülikooli ma ei julgenud kandideerida, kartsin, et mu inglise keele tase ei ole sisseastumiseksamite jaoks piisav. Edasi läks nagu vahel ikka juhtub, tutvusin Reinuga ja jõudsin Iisakusse.

Sul on isuri juured, kas see teadmine on sind alati saatnud? Kuidas mõjutab see sinu suhteid koolikaaslastega?

Ega sellest kodus liiga palju ei räägitud. Ja kuna ma isegi polnud väga teadlik oma päritolust, siis ei teadnud ka teised sellest midagi. Aga ma tundsin koolis kogu aeg, et olen kuidagi teistest erinev. Mõtlesin, et kas mul on midagi viga, miks ma tahan pigem vait olla, miks ma selline olen.

Ühel hetkel sattus mulle kätte üks raamat, mille läbilugemise järel läksin oma emale rääkima, kui meie moodi inimestest seal kirjutatud oli. Siis selguski, et pole põhjust imetada, sest mu vanaema on rahvuselt isur.

Peterburis hakkasin tegelema rahvalauluga ühes põlisrahvuste keskuses. Seal käisid koos ingerisoomlased, isurid ja vajalased ning siis ma tegelikult kohutungi esimest korda oma juuri väärtustavate isuritega ja sain aru, et mul vist tegelikult polegi midagi viga – ma lihtsalt olen isur.

Umbes poolteist aastat tagasi hakkasin uurima oma sugupuud, olen

Kuidas Eesti on sind vastu võtnud, kas tunned end siin kodusel? Mida või keda igatsed siin elades?

Tunnen end siin väga hästi. Kas just koduselt, aga ega ma Venemaal seda ka ei tundnud, nii et ikkagi siin on nüüd mu kodu.

Emä käib mul Eestis külas, aga igatsen vanaema, ta on nii vana, et siia mulle külla ta ei saa tulla ja mina ju praegu sinna ka ei saa minna. Ausalt öeldes ei taha ka.

Sul on kindlasti sõpru, kes on seal, kas nendega on mingi suhtlus säilinud?

Mul ei ole selliseid lapsepõlvesõpru, keda igatseda, olime liiga erinevad. Südamesõbrad tekkisid ülikooli ajal ja nendega muidugi suhtleme. Need on inimesed, kellega mõtleme sarnaselt, kes on nõ minu inimesed.

Muide, mida sa Peterburis õppisid?

Olen esimese kõrgharidusena omandanud vene keele toimetaja eriala. Magistrikaad on mul pedagoogikas.

Töötad Iisaku Põhikoolis vene keele õpetajana, kas lastel on huvi ja valmisolek seda õppida?

Vene keelt õpitakse Iisakus alates kuendast kuni üheksanda klassini. Meil pole praegu võimalust mingi muu teise võõrkeele õppimiseks ja tegelikult mulle tundub, et me täitsa saame hakkama. Mõni laps on nii tubli, et teeb lausa uhkeks, kui aktsendivabalt ta näiteks lugeda oskab. Mulle meeldib lastega töötamine.

Foto erakogu

... mul vist tegelikult polegi midagi viga – ma lihtsalt olen isur.

Kui palju oled Eestis jõudnud ringi käia? Millised on su lemmikpaigad siin?

Ma ei ole jõudnud igale poole, kuhu tahaksin, näiteks Saaremaale. Mu mehele ei meeldi ringisõitmine, aga ma loodan, et ükskord siiski. Mulle meeldis Haapsalus, aga minu lemmiklinn on Tartu.

Oled siin leidnud endale uued sõbrad?

Mu parim sõbranna siin on ka tegelikult Kingissepast pärit, me polnud varem kohtunud, aga sattusime mõlemad Narva õppima ja ka tema abiellus Iisakust pärit mehega. Ja üks on veelgi inimesi, kellega on tore suhelda.

Räägid ladusat eesti keelt, kas see, et oskaksid ingeri keelt, aitas eesti keele õppimisele palju kaasa?

Jah, see aitas, aga samas segas ka. Sõnalõppudega oli probleeme, sest sõnatüved on mõlemas keeles tihti samad ja seetõttu tahavad need tänasenigi sassi minna.

Eestisse tulles hakkasin üsna kohe eesti keeles suhtlema, aga petsin inimesed sellega ära, et rääkisin kiiresti ja

nõ neelasin sõnalõpud alla. Imestati, et nii ruttu olen õppinud, aga tegelikult ei olnud see keeleoskus üldsegi nii hea kui tundus.

Õnneks oli Narva Kolledži esimene aasta väga suures osas suunatud keeleõppele.

Sul on kaks poega, mis keeles nendega räägid?

Kui abikaasa Rein on kodus, räägime muidugi eesti keeles.

Kui vanem poeg hakkas lasteaias käima, on vene keel tema suhtluses jäänud tagaplaanile ja mul on ka endal temaga lihtsam rääkida eesti keeles. Nii saab ta kiiremini asjadest aru. Kui ka pöördun tema poole vene keeles, saan vastuse nagunii eesti keeles. Samas, kui mu ema külla tuleb, saavad nad Reinholdiga räägitud küll. Nii et, kuigi arvasin, et ta on unustanud, siis tegelikult mitte.

Samas on ema ka hakanud eesti keelt õppima ja ta on juba päris tubli. Rein naerab, et salajuttu enam igatahes tema jaureolekul rääkida ei saa.

Väiksema poisi Ragnariga üritan ikka veel ka vene keeles rääkida, et tal oleks olemas keeletaju.

Kellega sa saad isuri keelt rääkida?

Üks minu sõber Peterburist räägib näiteks oma kassiga. Paremast vestluspartnerit pole lihtsalt võtta. Mul sama seis, räägin vahel iseendaga. Olen proovinud rääkida ka vanaemaga, aga temaga on see lugu, et ta töötab omal ajal Narvas, kus neile korraldati eesti keele kursused, seetõttu on vanaemal ka keeled sassis. Ja üks ta on unustanud ka.

Laulan lastele isuri laule. Neile väga ei meeldi, kui laulan neid nagu isur – kõvasti, vaikselt unelauluks sobib aga küll.

Hetkel sa meiega regilaulu laulmas ei käi, kas jõuad väikeste laste ja töö kõrvalt veel millegagi tegeleda, on sul hobisid?

Ega palju ei jõua. Paari ingerisoomlasest sõbraga oleme alustanud videote tegemisega YouTube, käsitleme seal ingeri kultuuriga seonduvat. See nõuab pidevat tegelemist asjaga ja üksi oleks keeruline, nii proovimegi üksteist toetades koos toimetada. Esialgu on asi algusjärgus, vaatame, mis sellest saab.

Nii et soome-ugri kultuuri teemad on sinu jaoks endiselt olulised?

Muidugi. Hoian end toimuvaga kursis, osalen võimalusel konverentsidel ja üritan ka oma väikese panuse anda. Näiteks eelmisel aastal, kui Narva oli soome-ugri kultuuripealinn, käisin seal isuri keelt õpetamas.

Oled end kurssi viinud näiteks Eesti lauljate või bändidega, on sul oma lemmikuid?

Veel enne kui Eestisse elama tulin, olin enda jaoks avastanud Zetod ja Trad. Attacki. Nemand meeldivad mulle väga. Kiiora on ka tore, neid kuulsin esimest korda siinsamas Iisakus eelmise suve hakul. No ja üks ma Nublut ja muid hetkel poppe esinejaid kuulan ka. Kodus olekuga olen ilmselt ajast veidi maha jäänud, aga nüüd pärast lapsepuhkust loodan õpilaste abil taas trenditeadlikumaks saada.

*Latgalid oli balti hõim praeguse Ida-Läti alal. Suuresti just latgalite keele ja kultuuri baasil kujunes 17.–18. sajandiks välja läti rahvas.

Viisiratas 2026

Merle Pikhoff

lisaku rahvamaja juhataja

Viisiratas on lisakus keerutatud alates aastast 1994. Kuni valdade liitumiseni oli tegemist Iisaku lauluvõistlusega ja nüüdseks on see oma keerlemise amplituudi laiendanud üle kogu Alutaguse valla.

Igaks juhaks nendele, kes äkki veel ei tea, millega tegu – Viisiratas on solistide võistlus, kus osalejate vanus on väga vähe piiratud, lavale pääsevad lapsed alates sellest east, kui kuraas vähegi lubab ja vanem vanuserühm on 18+, nii et korraldajapoolseid piiranguid selles osas eriti ei ole. Inimesed ise on siiski neid endile seadnud ja seetõttu on aastatega vanemaid lavaleastujaid jäänud aina vähemaks. Samas ei pea me muretsema järelkasvu pärast. Tänavusel kontserdil astus publiku ette 39 solisti, lisaks veel mõned taustalauljad ja see number oleks tegelikult olnud veelgi suurem, kui erinevatel põhjustel ei oleks mõned registreerunud lauljad pidanud loobuma. On ju nii, et tegusad inimesed kipuvad olema seda mitmel alal ja vahel võivad mõned tegemised sattuda ühele ajale.

Viisirattal ei kasutata fonogramme vaid lauldakse ansambli saatel. See on meil alati nii olnud ja vaid vahel harva on saatjaks oma juhendaja klaveril. Mul lihtsalt ei jätku sõnu, et kiita neid muusikuid, kes selle ülesande enda kanda võtavad. Oleme õnnega koos, et läbi kõikide aastate on olnud võimalik need inimesed leida. Vahel on see olnud lihtsam ja vahel keerulisem, aga nad on siin meie oma vallas olemas. Tegemist ei ole professionaalidega, kõikidel on oma päevatöö, aga nad ei ole pidanud paljaks pühendada oma aega ja energiat, et pakkuda lauljatele võimalust laval bändi saatel särada. Iga laulja sai ansambliga prooviaega 15+5 minutit ja natuke peale ka ning enne lastega kohtumist tuli lood endale ju enam-vähem selgeks teha, ka need, mis lõpuks ettekandeni ei jõudnudki. Kes viitsib, võib üritada kokku arvutada, kui palju väärtuslikku aega Viisirattale jäi. Tänavusse saatelbändi kuulusid, Aivar Talistu, Raivo Töks ja Sander Zahharov.

Kniks ja kraaps ja kestvad ovatsioonid!

Klahvpillidel liitusid ülejäänud bändiga solistide juhendajad Tanja Elken, Meeli Öunap, Anu Kaljusaar ja Tiina Nutov. Kui kolm esimest nime on Viisirattaga seotud olnud juba

TULEMUSED

Kuni 7 aastaste vanuserühm:

I koht Brittany Rego
II koht Veronica Movchan
III koht Rebecca Vahejõe
Žürii andis välja ka kaks tulevikulootuse eripremiat, need said Getter Männisalu ja Mia-Laurel Rannula.

8–10 aastaste vanuserühm:

I koht Mirthel Are
II koht Britt Pae (taust Paula Velk)
III koht Robin Markus Kiin ja Kadre-Liis Rannula
Eripremia tervikliku esituse eest sai Nora Seli.

11–13 aastaste vanuserühm:

I koht Kirke Karja
II koht Marten Sule
III koht Aleks Nurgamaa

iidamast-aadamast, siis Tiinale oli see esmakordne kogemus. Õpetajate panus on hindamatu. Aitäh, et jaksate!

Päeva juhiks oli meil sel korral koos Viisirattaga üles kasvanud Maarja Murutalu, kes muu hulgas kaunistas päeva oma imelise lauluga. Muide, mõnda aega oleme juba sealmaal, et lavale astuvad endiste osalejate lapsed ja tänavu siis ka Maarja enda kaks väikest tütart.

Aitäh lapsevanematele toetuse ja rohkearvulisele publikule sooja kaasaelamise eest. Vabandused nende ees, kellele istekohti ei jätkunud. Toetuse eest täname Alutaguse valda ja Eesti Kultuurkapitali Ida-Virumaa ekspertgruppi ning kõiki teisi, kes nõu ja jõuga appi tulid.

Agas et tegu on ikkagi võistlusega, siis oli kohal ka žürii koosseisus Külli Karask, Anneli Kasela ja Toomas Kuslap.

Et kahes vanemas vanuserühmas oli osalejaid vähe, ei hakanud žürii neid kuidagi ritta panema, aga tänas heaks eeskujuks olemise eest neid kõiki.

Nagu ikka, said ka kohaletulnud oma lemmiku valida ja sel korral võitis publiku südame Eva Moisa.

Tegelikult olid võitjad kõik. Keegi sai üliägeda kogemuse, keegi kontserdielamuse. Nii et pika muusikat täis päeva lõpuks olime väsinud aga õnnelikud.

Brittany Rego

Veronica Movchan

Rebecca Vahejõe

Getter Männisalu

Mia-Laurel Rannula

Mirthel Are

Britt Pae ja Paula Velk

Aleks Nurgamaa

Marten Sule

Kirke Karja

Saateansambel koosseisus Sander Zahharov, Aivar Talistu ja Raivo Töks. Foto Airiin Viirlaid

Robin Markus Kiin

Kadre-Liis Rannula

Nora Seli. Fotod Aulis Pärmpuu

Kuidas üks külateater koos näitusega vabaõhumuuseumi esinema sattus

Ruth Linnard
Kiikla rahvamaja juhataja ja kogukonnateatri juht

Eks neid esinemispaiku on Kiikla kogukonnateatril aastate jooksul kogunenud erinevaid, aga see, et tänavusel kevadpühäl õnnestus esineda Eesti Vabaõhumuuseumis, seda ei oleks teatrirahvas vist osanud ka unes ette näha.

Klassikute sõnul tuleb alustada algusest, kui on soov kõik ausalt ära rääkida. Kõik sai hoo sisse sellest, et Pille Pöld on kirglikult huvitatud Peipsi põhjaranniku etnograafilisest pärandist ja tema kogutud materjalidest sai 2025. aastal Pärnaõue talusse üles näitus, mis annab ülevaate 20. sajandi alguse külaelust Peipsi põhjarannikul. Näitus põhineb Eesti Rahva Muuseumisse talletatud välitöömaterjalidel ja jutustab vanavarakorjajatest ja etnoloogidest, kes aegade jooksul on sinna kanti sattunud. Näituse koostaja on ERMi teadur Marleen Metslaid. Edasi tuli Pillel üsna loogiline ja eht pillelikult pöörane mõte, et lisaks näitusele võiks kogutud materjali põhjal ka midagi etenduselaadset sündida. Siinkohal tuligi mängu Kiikla kogukonnateater, kes on ka varem näidanud, et „pöörane“ on nende jaoks pigem töömeetod kui takistus, lavastades Pille Põllu ehk proua Rääbise õhutusel dokumentaalse maiguga näidendi „Rääbise soolamisest Rannapungerja külas“. Nii esietenduski 2025. aasta suvel tiheda programmiga Pärnaõue talu pärandipäeval lavastus „Etnoloogide reisi lisaku kihelkonda“. Lisaks Kiikla inimestele tegi kaasa ka Eesti Noorsooteatri näitleja Tiina Tõnis, kellega koos töötamine oli külateatri jaoks puhhas rõõm, nii tema

inimliku soojuse kui ka selle tõttu, et ta aitas lavastust oma kogemuse ja nõuannetega õigesse suunda suunata. Kõik läks kenasti, publik tuli, lood said räägitud ja tundus, et võib rahuliku südamega joone alla tõmmata. Aga selgus, et meie lugu ei tahtnud sugugi paigale jääda. Sest näitus ei jäänud paigale. See rändas Eesti Vabaõhumuuseumi Peipsivene majja. Ja sai avatuks just 1. mail, kui muuseumis toimus kevadpüha ja laadapäev, teemaks „Jutud käivad“. Ja nagu selgus, sobisid meie jutud suurepäraselt päeva-programmi täiendama. Maikuu esimene päev otsustas ka omalt poolt kaasa aidata ja kinkis meile selle kevade esimese päriselt sooja ilma. Päike paistis, laad sumises, inimesed liikusid ringi ja meie esinemispaigaks sai Sassi-Jaani talu hoov. Koht, kus isegi lihtsalt seismine tundub juba pool etendust ära tegevat. Võõrustati meid lahkelt, aga kõige suurem üllatus ootas ikkagi publiku näol. Midagi sellist ei olnud me varem kogenud: inimesed jalutavad juba tund aega enne etendust ligi ja uurivad täiesti siira huviga: „Millal te alustate?“ Tavaliselt peab külateater publikut pigem otsima. Seekord tundus, et publik leidis meid ise üles. Tagasiteel tegime peatuse. Võtsime aja maha, sõime laadalt kaasa ostetud head ja paremat, muljetasime, isegi kiikusime! Meil ei olnud kiiret, oli alateadlik soov pikendada ehedat rõõmu päevast, mille kohta võib üsna rahuliku südamega ütelda: ühe külateatri unistuste päev.

Aga sellega lugu veel ei lõpe. Sest novembris ootab meid ees etendus Eesti Rahva Muuseumis. Koos sama näitusega, mille sabas me juba möödunud suvest saadik rõõmsalt liigume. Nii et jah... hakka või uhkeks minema.

Foto Elenä Kovpak

Foto Elenä Kovpak

Armilde koos lastelaste Kadri ja Annamariaga

27. aprillil tähistas oma 100. sünnipäeva **Armilde Rennel** Oonurme külast. Alutaguse Vallavalitsus soovib juubilarile tugevat tervist ja rõõmsaid päevi.

Armilde sündis Oonurme külas Põke talu kolmanda lapsena. Peres oli veel neli venda, teiste hulgas Juhan Lepasaar, kes elas samuti üle 100 aasta vanaks.

Ta lõpetas 6 klassi Oonurme algkoolis ja pärast seda õppis Mödriku kodumajanduskoolis.

Töötas pärast sõda kuni esimese lapse sündimiseni 1949. aastal Oonurme külanõukogus sekretärina. Laste kasvatamise kõrvalt pidas loomi ja tegi õmb-lustööd, riided said selga õmmeldud nii perele kui külarahvale. Metskonnale valmistas luudasid, vihtasid.

On kudunud palju kaltsuvaipu ning loendamatul hulgal kindaid ja sokke, sh Ukraina sõduritele ja kingituseks Austraaliasse, Belgiasse, Portugali jne. Kanu peab siiani ja varustab naabreid munadega.

Tal on kaks last – tütar ja poeg, viis lapselast ja kolm lapselapselast.

Harjutamine teeb harjutajaks ...

Pille Nagel
Iisaku Kunstide Kooli direktor

... ja meisterdamine teeb meistriks – niisugust nalja visatakse mõnikord muusikute seltskonnas. Omalt poolt jätkan, et esinemine võib teha artistiks. See mõistagi ei tähenda, et vanasõna – harjutamine teeb meistriks – oma aktuaalsuse oleks minetanud. Kindlasti mitte. Kindlaim viis midagi oskama saada on kindlasti järjepidev harjutamine. Küll aga ei maksa harjutamisse kinni jääda. Kaunid kunstid on ju teistega jagamiseks. Need toovad rõõmu ja lisavad elule värve nii esineja kui esituse nautija vaatest. Samas tuleb laval ka lavanärviga hakkama saada. Minu kunagine kursuseõde sõnastas selleks puhuks lihtsa retsepti: „Kui lugu on väga selge, ega siis eriti ei pabista ka.“ Et esinemine kenasti sujuks, kulub ära ka pere ja sõprade toetus. „Sa oled kindlasti hirmus närvis,“ ei ole sugugi abistav lause. Pigem ikka rõhutada rahu ja eneseusku: „Sul on ju kõik selgeks harjutatud – kindlasti tuleb hästi välja.“

Esinemishärr on treenitav. Üldiselt peab paika, et mida sagedamini esined, seda rahulikum oled. Kunstide koolis püüame anda õpilastele võimalust sama kavaga korduvalt üles astuda. Kui iga

esinemine on värskest omandatud looga enda publiku ees proovilepanek, kust siis see rahu ja lavaline kindlus tekkida saaks?

Kontsertreis Alutaguse valla koolidesse oli tänuväärne võimalus kolm korda järjest oma repertuaari erinevale publikule ette näidata. Usun,

et ka pealtvaatajatel oli põnev näha, millega eakaaslased tegelevad. Mina ise sain nautida sama kava kolm korda järjest ja ikka oli huvitav. Eraldi tahaksin kiita Martat, kes esitas oma klaveripala kolmel kontserdil järjest veatult ja värvikalt ning pani igas koolis publiku end

Fotod Kirill Zavoronkov

tähelepanelikult kuulama. Kuna klaver on laste jaoks üldiselt tuttav pill, siis on sellega tähelepanu võitmine suuremgi väljakutse, kui mõne vähem kuuldud pilliga.

Mul on hea meel täheldada, et kunstide kooli noored tahavad meeeldi esineda. Julgust on palju juurde tulnud, kui võrrelda paarikümne aasta taguse ajaga. Ja seda me ju tahamegi. Maailmal ei ole vaja, et kõikidest meie õpilastest saaksid professionaalsed kunstnikud, tantsijad või muusikud. Piisab, kui mõned oma tööelu meil alustatud erialaga edaspidi seovad. Aga kindlasti on maailmal vaja, et meie noortest kujuneksid julged ja huvidega isiksused, kes oskavad oma elurõõmu saada kaunitest kunstidest.

ОБЗОР ЗАСЕДАНИЯ ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ АЛУТАГУЗЕ

Марин ГРЮНИНГ

секретарь волостного собрания

29.04.2026

- Утверждены результаты проверки ревизионной комиссии – в соответствии с утвержденным планом работы ревизионной комиссии на 2026 год комиссия ознакомилась с итоговым отчетом по аудиту Эстонского стандарта информационной безопасности (E-ITS) и предложила его утвердить.
- Принято решение прекратить право застройки в отношении недвижимости ул. Тамме 20 в поселке Мязтагузе и в порядке принятия решения отчуждить компании Alutaguse Haldus OÜ имущество. На недвижимости находится котельная.
- Принято решение отчуждить в порядке принятия решения компании Alutaguse Haldus OÜ недвижимость ул. Кооли 19 в поселке Мязтагузе (кадастровый признак 49802:002:0395, регистрационная часть недвижимости № 4087908, площадь 3488 м², целевое назначение – земля промышленного назначения 100%), недвижимость ул. Кескусе 1 в деревне Тудулинна (кадастровый признак 13001:001:0991, регистрационная часть недвижимости № 2553108, площадь 2867 м², целевое назначение – земля промышленного назначения 100%), кадастровая единица Паргияэре теэ 2 в деревне Куртна (кадастровый признак 13001:001:0298, недвижимость № 16065150, площадь 3292 м², целевое назначение – земля промышленного назначения 100%), кадастровая единица Пумпла в деревне Онгассааре (кадастровый признак 13001:001:0304, регистрационная часть недвижимости № 16157050, площадь 1369 м², целевое назначение – земля промышленного назначения 100%), кадастровая единица Куреярве в деревне Куремаяэ (кадастровый признак 22901:001:0493, недвижимость № 8413650, площадь 5058 м², целевое назначение – земля, отведенная под хранилище отходов, 100%), недвижимость Каеву в деревне Иллука (кадастровый признак 13001:001:1696, регистрационная часть недвижимости № 4739308, площадь 410 м², целевое назначение – земля промышленного назначения 100%).
- Принято решение утвердить Стратегию развития социальной сферы волости Алутагузе на 2026-2030 годы.
- Принято решение предоставить волостной управе полномочия решать задачи, предусмотренные Законом о дошкольном образовании. Четкое делегирование задач обеспечивает однозначно понятное разделение компетенций и повышает ясность и скорость административного производства.
- Принято решение предоставить волостной управе полномочия решать задачи, предусмотренные Законом об основной школе и гимназии. Делегирование задач не повлечет за собой дополнительных финансовых затрат или изменений в содержательной организации образовательной услуги.
- Дано согласие на проведение землеустроительной процедуры в поселке Мязтагузе на землях ул. Парги 5 и ул. Кооли 6. Цель проведения землеустроительной процедуры – разделить кадастровую единицу ул. Парги 5 и образовать кадастровую единицу отдельно от земель для обслуживания зданий мызы Мязтагузе и Егерского музея природы.
- Принято решение дать согласие на отчуждение мызного комплекса Мязтагузе. Этим решением собрание предоставило волостной управе право выбора наиболее подходящего способа отчуждения, исходя из принципов порядка управления волостным имуществом и общественных интересов.
- Принято решение выделить целевое финансирование на операционные расходы компании Mehntack OÜ в сумме 120 000 евро. В долгосрочной перспективе рассматривается продажа мызного комплекса; если это не удастся, планируется продолжить содержание здания купальни (СПА-центра) за счет бюджета волости, поскольку эта услуга важна для местных жителей и образовательных учреждений.

Протокол заседания собрания, принятые решения и постановления доступны в регистре документов: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/

Записи заседания собрания: на канале [Alutaguse Vallavalikogu YouTube](https://www.youtube.com/channel/UC...)

Заброшенные строения в волости Алутагузе

Волостное собрание Алутагузе уведомляет о принятии на учет в качестве заброшенных строений следующих объектов: жилой дом и подсобное здание, расположенные в деревне Иллука на кадастровой единице Лийви 13001:001:0672, коды EHR (здесь и далее EHR – Регистр строений) отсутствуют; жилой дом в деревне Васавере на кадастровой единице Лехте 13001:001:0794, код EHR 102003158, и сарай-прачечная, код EHR 1020003159; помещения электрощитовой в деревне Васавере на кадастровой единице Лийвааугу 13001:001:0786, код EHR 102020939 и код EHR 102020941; жилой дом в деревне Поотсику на кадастровой единице Ренну 13001:001:0595, код EHR отсутствует; хлев в деревне Тагайыз на кадастровой единице Оявеэре 13001:001:0621, код EHR отсутствует; подсобное здание в деревне Перессааре на кадастровой единице Сынаяла 13001:001:0450, код EHR отсутствует; жилое и хозяйственное здание в деревне Перессааре на кадастровой единице Тооминга 13001:001:0650, код EHR отсутствует; жилой дом в деревне Оонурме на кадастровой единице Ванамурру 13001:001:0829, код EHR отсутствует; жилой дом и подсобные здания в деревне Оонурме на кадастровой единице Валгемяя 13001:001:0782, код EHR отсутствует; жилой дом в деревне Охаквере на кадастровой единице Лехизе 13001:001:0934, код EHR 102003250; жилой дом и подсобное здание в деревне Куртна на кадастровой единице Сирели 13001:001:0537, код EHR отсутствует; склад в деревне Сахаргу на кадастровой единице Ааду 13001:001:0656, код EHR отсутствует.

Возражения относительно заброшенности строений и их принятия на учет волостной управой просим предъявлять в письменной форме до 31 июля в волостную управу Алутагузе по адресу: ул. Парги 5, поселок Мязтагузе, Центр оказания услуг Мязтагузе, 41301 (Pargi tn 5, Mäetaguse alevik, Mäetaguse teenuskeskus, 41301) или по адресу эл. почты info@alutagusevald.ee.

Работы по строительству систем централизованного водоснабжения и канализации в Каукси, Куру и Уускюла близки к завершению

На территориях Каукси, Куру и Уускюла продолжаются работы по строительству систем централизованного водоснабжения и канализации. Проложено около 70% трубопроводов от всего объема проекта. На участках, где строительные работы завершены, в настоящее время проводятся первичные восстановительные работы и выравнивание грунта. При необходимости шоссейные дороги, проходящие через территорию проведения работ, будут очищены для обеспечения безопасного и максимально комфортного дорожного движения.

Поскольку строительные работы и процедуры, связанные с вводом трубопроводов в эксплуатацию, также будут проводиться летом, просим отнестись к этому с пониманием и соблюдать осторожность на территории проведения работ.

Заключительные восстановительные работы будут выполнены после проведения испытаний трубопроводов под давлением и завершения строительных работ. После завершения проекта вся территория проведения работ будет восстановлена до первоначального состояния.

Решением Волостного собрания Алутагузе № 33 от 26.03.2026 г. водоснабжающей компанией на территориях Каукси, Куру и Уускюла волости Алутагузе с 01.06.2026 г. была назначена компания AS Emajõe Veevärk. Ее задача – снабжение водой объектов недвижимости, а также сброс и очистка сточных вод, отведенных с этих объектов в общую канализацию.

Заявки на подключение к системе централизованного водоснабжения и канализации можно подать через систему самообслуживания AS

Emajõe Veevärk: <https://iseteenindus.evv.ee/login>. Подробные инструкции по подключению собственник недвижимости может получить на сайте AS Emajõe Veevärk www.evv.ee/kliendile/liitumine-2/ или по телефону +372 731 1840. Отдельная плата за подключение с подключающихся клиентов не взимается.

Несмотря на то, что строительные работы по прокладке трубопроводов еще не завершены, компания AS Emajõe Veevärk рекомендует собственникам недвижимости подать заявку на подключение при первой возможности. Процедура обработки заявок и предоставление возможностей подключения, как правило, начинается после официальной передачи строений от строительной компании водоснабжающей компании.

Срок завершения строительных работ по прокладке очистных сооружений и канализационных трубопроводов: 09.09.2026 г. Срок завершения строительных работ по прокладке водопроводов: 02.11.2026 г.

Компания AS Emajõe Veevärk в письменной форме уведомит собственников

недвижимости, подавших заявку на подключение, о технической готовности к подключению.

Контакты

Водоснабжающая компания и заказчик работ AS Emajõe Veevärk
Маргус Синимаяэ,
margus.sinimae@evv.ee,
тел. 5197 7925.

Строительная компания и подрядчик OÜ Wesico Project
Айвар Кяйс, aivar@wesico.ee,
тел. 502 3563.

Волостная управа Алутагузе
Лийна Талисту,
liina.talistu@alutagusevald.ee,
тел. 5620 3048.

Для реализации проекта компания AS Emajõe Veevärk получает субсидии от Государственного центра опорных услуг в рамках меры 2021–2027.5.2 Фонда политики сплочения и внутренней безопасности Европейского союза (ЕК № 5.2) “Содействие комплексному развитию и т.д. за пределами городских территорий” в объеме около 2,2 миллиона евро и в рамках меры Центра экологических инвестиций “RES.4.13 Программа Ида-Вирусского уезда” в объеме около 1 миллиона евро, основную часть собственного участия в проекте в объеме около 1 миллиона евро покрывает Волостная управа Алутагузе.

Kuidas tõendada tööstaazi, kui dokumendid on kadunud?

Kui pensionile jäämine läheneb, võib selguda, et osa töötamise andmeid on puudu. Eriti puudutab see aega enne 1999. aastat, kui tööstaazi ei kogutud riiklikes registrites isikupõhiselt ning seda tuleb tõendada dokumentidega.

Pensioniteenuse juht Alla Himma selgitab, mida sellises olukorras teha ja kust alustada.

Milliseid dokumente tasub kodust otsida?

Kõigepealt peaks üle vaatama kodus alles olevad dokumendid: tööraamat ja muud töötamist, õppimist, väeteenistust või laste kasvatamist kinnitavad dokumendid. Tööstaazi võivad tõendada erinevad dokumendid, näiteks töölepingud, käskkirjad või palgalehed. Vahest võib abiks olla ka kolhoosi liikmeraamat või ametiühingu pile. Isegi kui üks dokument ei kata tervet perioodi, võib see anda piisava vihje, mis aitab hiljem arhiivil õigeid andmeid leida.

Mida teha siis, kui dokumente ei ole?

Kui dokumente ei ole või neist ei piisa, tuleb esitada arhiivipäring. Seda saad esitada ka meie juures pensioniavaldust vormistades või iseteeninduses. Hetkel aitab Sotsiaalkindlustusamet päringute tegemisel inimesi, kes on jõudnud paindliku vanaduspensionii ikka või on sellest vanemad. Näiteks kui inimesel on vanaduspensionieani jäänud kuni viis aastat, toetab SKA teda vajalike päringute

tegemisel.

Tasub alustada sellest, et paned enda jaoks kirja kogu olemasoleva info. Mõtle läbi kõik oma töötamised ja õppimised ning märgi üles, mis oli asutuse nimi ja asukoht ning võimalusel ka täpne ajavahemik vähemalt kuu ja aasta täpsusega. Kui su nimi on elu jooksul muutunud, pane kirja ka varasemad nimed, näiteks neiupõlvenimi. Kasulik on ka meelde tuletada ametikoht/töö liik või eriala, osakond/filiaal, asutuse varasemad nimekujud või võimalik õigusjärglane ja töökoha täpsem aadress (kui mäletad). Kõik see info aitab hiljem arhiivis otsinguid täpsustada ja suurendab võimalust, et vajalikud andmed leitakse üles.

Arhiivid võivad arhiiviteatise väljastamise eest küsida riigilõivu või tasu (riigiarhiivides vastavalt riigilõivuseadusele; eraarhiividel hinnakirja alusel).

Mis saab siis, kui arhiivist dokumente ei leita?

Kui dokumente ei leita, on tegemist juba keerulisema olukorraga. See võib juhtuda näiteks siis, kui ettevõtte on pankrotis, omanik on surnud ja dokumentide hoidjat ei ole määratud ning nende asukohta ei ole võimalik tuvastada. Sellisel juhul ei saa töö- ega õppeperioodi automaatselt arvesse võtta, kuna see ei ole dokumentaalselt tõendatud. Edasi tuleb esmalt saada arhiivilt kinnitus, et dokumendid ei ole säilinud või on hävitatud. Seejärel võib kaaluda tunnistajate

ütluste kasutamist SKA menetluses. Oluline on teada, et tunnistajate ütlusest üksi ei piisa, vaid nende töötamine samas asutuses peab olema tõendatud dokumentidega.

Kuidas sotsiaalkindlustusamet aitab? SKA aitab selgitada, millised dokumendid sobivad staaži tõendamiseks, suunamine arhiivide või teiste võimalike andmeallikate juurde.

Meie eesmärk on, et inimese töötamist tõendav periood saaks dokumentaalselt tõendatud ja pensioni määramisel arvesse võetud.

Mida tasub meele pidada?

Tasub meele pidada, et enne 1999. aastat töötatud periood vajab tõendamist.

Mida varem dokumentide otsingutele alustada, seda parem. Täpne ja põhjalik info suurendab võimalust, et vajalikud andmed leitakse.

Kui oled juba varem SKA-le pensionistaazi dokumendid esitanud, võid nendega tutvuda SKA iseteeninduses.

Kui sul tekib kahtlus, kust alustada, tasub pöörduda sotsiaalkindlustusameti poole. Meie kaudu saad esimesed juhised ja abi järgmiste sammude planeerimiseks.

Alates 01.01.1999 tõendatakse tööstaazi sinu eest tasutud sotsiaalmaksuga.

Täpsemalt vaata riigiportaali pensionikindlustuse registri teatiselt.

Peipsi kalaga seotud pärand on väärt laiemat tutvustamist

Tänavu jätkub juba traditsiooniline Pärnaõue talu suveürituste sari „Peipsi põhjaranniku etnograafiapärand“. Kui möödunud aastal oli see pühendatud Eesti Rahva Muuseumi etnoloogide välitöödele Peipsimaal, siis seekord tutvustavad ERM-i vanemteadur Anu Kannike ja Jõgevamaa Koostöökoja kohaliku toidu spetsialist Ülle Jukk Peipsi põhjaranniku toidupärandit ja selle kõige tuntumat osa – kala.

Ülle Jukk

Seminaril ja näitusel alustame kõigepealt toidupärandi mõiste selgitamisest ja liigume sealt edasi kala juurde Peipsi põhjaranniku toidulauale. Juttu tuleb püügist kuni kohalike kalatoitude valmistamiseni.

Peipsi on meie kandi rahva jaoks nagu meri ja sobivate ilmadega sulab taevast ning maa horisonid kokku. Järves elab ligi 40 liiki kalu. Tuntumad püügikalad on räabis, koha, ahven, latikas, haug, luts ja särg. Peipsi tint ning siig on paljude mälus alles, kuid nende püüki praegu ei lubata. 1766. aastal kirjutas Torma kirikuõpetaja Johann Georg Eisen, et kõige populaarsemad kalad on latikas ja räabis, peale nende tulevad ahven ja särg. 20. sajandi algupoolel püüti kõige enam tinti, siiga, räabit, latikat, ahvenat, kiiska, haugi ja lutsu. Viimase 15 aasta jooksul on Peipsist püütavate ahvena, koha ja haugi kogused varieerunud sõltuvalt aastast päris tublisti, kuid latikapüük on püsinud stabiilsemana.

Ainult kalastusest elatavate asukate arv kasvas eriti 18. sajandi teisel poolel suure hulga vene kalurite lisandumisega. 19. sajandi keskel hakkasid tekkima ettevõtjad, kes palkasid püüdjateks vaesemaid rannatalupoegi. Eestlastest töenduslikud kalurid tekkisid alles 19. sajandi lõpus.

Läbi aegade on muretsetud ka kalavarude pärast. Juba Eisen tundis 18. sajandi teisel poolel muret, et kalavarud on peagi otsas, kuna kalameeste arv üha kasvas, kasutati suuri nootasid ning kala püüti ka kudemisajal. Kui 1830. aastatel hakkasid Peipsi kalavarud vähenema, hakati püügiõigust rentima Eesti- ja

Ülle Jukk. Foto erakogu

Liivimaa ning Peterburi kubermangude teistel siseveekogudel kuni Laadogani välja. See aitas piirkonna kahel peamiselt elatusallikal – kalandusel ja köögiviljakasvatusel elus püsida. Järve ääres pole ju põllumajanduseks sobivat maad ülearu.

Kalurid vahetasid oma saagi vilja vastu kas selleks randa tulnud talurahvaga või ise kalakoormaga mööda sisemaa külasid sõites. Värske kalaga kannatas sõita 30-40 km kaugusele. Rahva mälus on hulgaliselt säilinud lugusid, kuidas

käidi rannas värske kala järel ja koju jõudes oli koorem jõudnud soojaga hapuks minna. Korviga mõõdeti kala ja vilja harilikult mõõt mõõdu vastu. 19. sajandi esimesest poolest tekkis Peipsi äärde ka kalade ülesostjaid, kes toimetasid selle linnadesse edasi. Suurem ja parem kala läkski Tallinna, Riia, Pihkva, Tartu ning Peterburi linnaturgudele, kohapeale jäi pisikala – kiisk, ahven, tint jms. Värske kala võis olla päris maiusroog. See, mis eesti talupojale oli mererannast toodud silk ehk soolatud räim, oli venelastele tint. Tindipüük oli kõige ulatuslikum 19. sajandil ning teda hakati suures koguses kuivatatult ja külmutatult Venemaale vedama.

19. sajandil saavutas kalakaubandus määra rolli. Kala vahetati ka püügilts saabudes vanal viisil vilja, jahu ja kartulite vastu. Rannalased käisid ka kalakoormatega külast külla. Hiljem hakati lisaks kalale sisemaale kaasa võtma ka sibulat, sigureid, porgandeid ja marju. Hiljem hakkasid ka eestlastest rannalased kaubitsema, kogudes kokku köögivilja, kala, puunõud ja majapidamises vajaliku ning läksid sisemaale. Leib saadi omast käest, kuid raha tuli väljast muretseda. Ülejõe-Lohusuus oli üks naine öelnud, et „Tudulinna oli rikas rahvas – tegid kõik ise kodus. Meie elasime rohkem poe peal.“

Rannapungerja jõe äärest käis vankritee Mustveest Jõhvinini. Teed kasutati nii talvel kui suvel. 1930. aastatel käis sealt talviti kõige enam Lohusuu pilpa- ja Mustvee kalakaupmehi. Öömaja eest töid pilpa-kaupmehed vahel Peipsi kala. Kui pilpa-kaupmehed käisid kahe-kolmekesi koos, siis kalakaupmehed üksi. Viimastel oli ka teistsugune regi, millel paiknes õhukestest laudadest või plekist korup, kus presendi all hoiti kalu. Suvel kalakaupmehi ei käinud, siis kohtas üksikuid suitsusilgumüüjaid, peergudest silgukorvid jalgratta peal.

Peipsi kalade tähendusest rahva meeles, keeles ja taldrikul saab lähemalt teada suvel Pärnaõue talus avataval näitusel. Tere tulemast V pärandipäevale kuulama suveseminaril 25. juulil ning külastama näitust „Kala Peipsi põhjaranniku toidupärandis“, mis on avatud terve suve Pärnaõue Päranditalus.

Foto erakogu

Iisaku laat tuleb taas – juba 06.06.2026!

Müüjaid on selleks aastaks registreerunud juba hulgaliselt ning oodata on head ja paremat kaupa igale maitsele. Kes otsib aeda ilu- või õunapuud, leiab kindlasti midagi põnevat. Ilma ei jää ka sokkidest, särkidest ega muust laadakaubast.

Päeva jooksul astuvad üles:

- Marko Matvere ja Väikeste Lõõtspillide Ühing
- Tantsurühm Kiigelind Kiiklast
- Regilauluansambel Silmaline
- Iisaku Kunstide Kooli õpetajad ja õpilased ning rahvalauluansambel Kalina Krasnaja ...ja toimub muudki põnevat!

Päeva juhhib muidugi Heinar Juuse.

Helisid keerab juurde ja vähemaks Parim Pidut OÜ.

Avatud on kohvik ning loomulikult tuleb taas ka meie traditsiooniline loterii!

Loteriisse võib tuua häid ja veel paremaid asju, mis rõõmustaksid võitjat. Eriti ootame, et ka kohalikud ettevõtted aitaksid kaasa vahvate auhindadega.

Sel aastal läheb loteriitulu rajatava loodustoa omaosaluseks.

Otsime veel appi piletimüüjaid, parkijaid ja teisi abikäsi laadapäeva tegemistesse. Kui tunned, et saad aidata, anna endast märku!

Suur tänu meie toetajatele:

Alutaguse Vallavalitsus
kohalikud ettevõtjad ja toetajad
MTÜ Magissa
MTÜ Iisaku Muuseumi Sõprade Selts

Kohtume Iisaku laadal!

Eesti ingerisoomlased kutsuvad Paide vallimäele laulu- ja tantsupeole

Ründo Müls

SA Ajakeskus Wittenstein/Järvamaa muuseum

Eesti Ingerisoomlaste Liit kutsub kõiki Eestimaa inimesi osa saama 34. laulu- ja tantsupeost, mis toimub 13. juunil 2026. aastal Paide vallimäel. Tegemist on traditsioonilise ja südamliku sündmusega, mis toob kokku ingerisoomlaste kultuuri kandjad nii Eestist kui ka Soome lahe tagant.

Peopäev algab kell 14.30 jumalateenistusega Paide Püha Risti kirikus ning jätkub piduliku rongkäiguga, mis suundub kiriku juurest vallimäe laulukaare alla. Seal toimub kell 16.00 algav kontsert, kus astuvad üles mitmed rahvakultuurikollektiivid, pakkudes publikule mitmekesist muusika- ja tantsuelamust.

Pärast kontserdi lõppu jätkub pidu simmaniga – tantsuks mängib Paide linnaorkester ja solistina astub üles Alen Veziko. Korraldajad rõhutavad, et sündmus on mõeldud kogu perele ning sissepääs on kõigile tasuta.

„Kohtume laulu- ja tantsupeol Paide vallimäel,“ kutsuvad korraldajad kõiki huvilisi osa saama sellest erilisest kultuuripeost.

Lisainfot jagab Järvamaa ingerisoomlaste kultuuriseltsi esimees Ene Tappo (tel 503 8108).

Eakate klubi Elurõõm tähistas väarikat juubelit ja tervitas kevadet Tornimäel

Asta Talviste

Tänavu täitus Iisaku vanaemade klubil Elurõõm märkimisväärne 20. tegutsemisaasta. Selle kahe kümnendi jooksul on koos oldud aktiivsed: korraldatud meeolulokaid üritusi, võõrustatud naabervaldade eakaid, valitud Miss Vanaema, tehtud teatrit ja peetud maha isegi suurejooneline „Presidendi vastuvõtt“. Ühiselt on risti-põiki läbi sõidetud Eesti ning külastatud Lätit ja Soomet. Mälestuste hoidmiseks on igale vanaemale valminud ka fotoplaadid tehtud ettevõtmistest.

Käesoleva hooaja lõpetuseks tõi maikuu algus vanaemad kodudest välja värske õhu kätte, et nautida Tornimäel kevadet, tunda liikumisest

rõõmu ja pidada tulevikuplaane. Seekordse kokkusaamise märksõnaks oli „liikumine“ – vanaemadel paluti kaasa võtta kondimisepid, et panna oma vastupidavus proovile Tornimäe nõlvadel. Valida sai nii 2-kilomeetrise kui ka 5-kilomeetrise distantsi vahel. Kõige reipama sammuga läbis raja Hille Väljaotsa, teised osalejad kasutasid aega mõnuseks puhkehetkeks ja vestlusteks, nautides sooja kevadpäikset, mis küll päeva peale jahedama tuule ees taanduma pidi.

Lisaks sportlikule poolele oli kohtumisel ka asisem osa. Asta ja Hille jagasid värsket infot pensionäride nõukogu koosolekult ning ühiselt pandi kirja osalejad eelseisvatele suursündmustele: juba 22. mail ootab ees eakate kevadpidu Mäetagusel ning 27. juunil on plaanis ette võtta põnev ühine ekskursioon.

Nagu tavaks, ei puudunud koosviibimiselt pidulikkus ja head maitset. Onnitleti maikuu sünnipäevalapsi Astat ja Marjut (Kristat tervitati mõtetes). Laud oli lookas omavalmistatud hõrgutistest: Marju kostitas kaaslast maitsevate võileivadega, pakuti soolast kukeseene pitsat ning suvist mustika-pohlakooki.

Suur-suur aitäh ka vanaemadele, kes jõudsid minuni oma heade soovidega juba enne õiget tähtpäeva. Teie tähelepanu teeb südame alt soojaks!

Samuti täname Alutaguse valda, Iisaku muuseumi ja Iisaku rahvamaja meeldiva koostöö ning võimaluse eest kasutada ruume selle hooaja kohtumisteks.

Foto Asta Talviste

Pannjärvel toimus Alutaguse mee ultrajooks

Rene Kundla

Alutaguse tervisespordikeskuses peeti mai-kuu teisel nädalavahetusel esimest korda jooksuvõistlust Alutaguse mee ultra, mille võitja läbis 36 tunniga üle 240 kilomeetri.

Nn viimase mehe jooksu formaadis peetud võistlus kestis seni, kuni 6,7 kilomeetri pikkusele ringile jaksas minna vaid üks sportlane.

Võidu võttis 36 ringiga Gunnar Kingo, kes viis peaaühinnana Tallinna sama koguse Alutaguse metsadest kogutud mett.

Eelviimane lõpetaja Kairi Marlen Antoniak püstitas 35 ringiga uue Eesti naiste rekordi.

Pilootvõistlus läks osalejate arvates korda, eriti kiideti huvitavat rada ja Alutaguse tervisespordikeskuse lahket pererahvast. Plaanis on teha võistlus Alutagusel traditsiooniliseks.

Huvilised leiavad võistluse kohta infot korraldajate kodulehelt www.gurmeejooksud.ee.

Võistlust toetasid Kultuurkapitali Ida-Virumaa ekspertgrupp, Alutaguse Vallavalitsus, Eesti Pagar, Saku Läte ja Ramudden.

Gunnar Kingo. Foto Rene Kundla

Terviseradade jooksunädalast võttis osa üle 1400 jooksuhuvilise

SA Eesti Terviserajad

20.–26. aprillil toimunud SA Eesti Terviseradade jooksunädal pani üle Eesti liikuma enam kui 1400 inimest. Kevadine ilm näitas oma kõiki külgi – nädalasse mahtus nii vihma, tuult kui ka lund, kuid see jooksuhuvilisi ei peatanud. Kokku toimus 157 tasuta jooksutreeningut ja ühisjooksu, millega liitunud nii algajad kui ka kogunud jooksjad. Eelmise aasta jooksunädalaga võrreldes osales treeningutel üle 500 inimese rohkem.

Tänavune jooksunädal eristus varasematest veelgi mitmekesisema programmiga: lisaks juhendatud jooksutreeningutele toimusid üle Eesti ühisjooksud koos sörgigruppidega. Toetav juhendamine, praktilised nõuanded ja ühine liikumiserõhm näitasid, et jooksmine on kõigile jõukohane ja nauditav viis oma tervise eest hoolitseda.

Treeningud toimusid üle Eesti: terviseradadel, parkides ja kergliiklusteedel. Osalejaid juhendasid kogunud treenerid ja jooksugruppide eestvedajad, nende seas näiteks Bert Tippi, Franko Reinhold, Kaspar Vaher, Kelly Nevolihiin, Leonid Latsepov, Roman Fosti, Toomas Tarm ja paljud teised.

„Jooksunädalal oli eriti äge näha, kuidas inimesed tulid rajale ka muutliku kevadilma kiuste. See näitab, et kui otsus on tehtud, siis ei takista enam miski. Paljud osalesid jooksunädalal esimest korda ja just nii kõik algabki – tekib enesekindlus, rutiin ja liikumiserõhm,“ ütles Eesti pikamaajooksja Leonid Latsepov.

SA Eesti Terviseradade juhataja Assar Jõepera sõnul kasvab nii jooksmise kui jooksunädala populaarsus iga aastaga. „Üha rohkem inimesi huvitub jooksmisest kui kõige lihtsamast ja kättesaadavast tervise ja heaolu toetamise harrastusest. Selle parimaks näiteks on sörgigruppides osalevate inimeste arv. Jooksunädal inspireerib huvilisi ja teeb paljude jaoks esimesed jooksusammud lihtsamaks ja julgustavamaks,“ ütles Jõepera.

Kõik jooksunädala treeningud ja ühisjooksud olid osalejatele tasuta ning toimusid iga ilmaga.

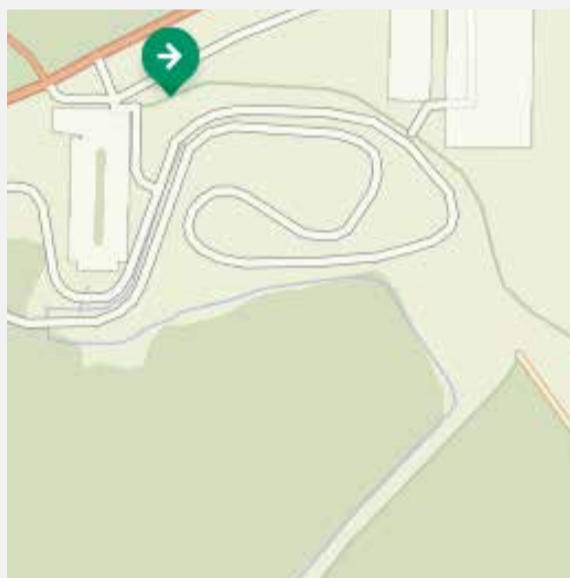
Kui jooksunädal seekord vahele jäi, pole midagi katki – Eesti terviseradade kodulehelt www.terviserajad.ee leiab tasuta jooksuõppe videod ja treeningnõuanded, et alustada liikumist endale sobival ajal.

SA EESTI TERVISERAJAD – 21 AASTAT TERVISLIKKE LIIKUMISVÕIMALUSI

Eestis on 120 hooldatud terviserada, kokku rohkem kui 1100 kilomeetrit. Rajad on tähistatud kaartide ja viitadega ning nende juurde kuuluvad jõulinnakud, ratta-, madalseiklus- ja orienteerumisrajad. SA Eesti Terviserajad asutati 2005. aastal Merko, Enefiti ja Swedbank koostöös. 21 aasta jooksul on terviseradade arendamiseks panustatud üle 8,5 miljoni euro, millele on lisandunud riigi, kohalike omavalitsuste ja Euroopa Liidu fondide toel enam kui 75 miljonit eurot investeringuid.

MÄETAGUSE TERVISERADA

Rajad on loodud paljudele erinevatele kasutajatele mõeldes. Pikema distantsi sõpradele on rajatud 5 ja 3,3 km rajad, mis looklevad künklikul maastikul, kord lagedal alal, siis jälle metsas. Mõeldud on ka sprinterite peale, kellele on rajatud 0,7 ja 1,1 km rajad. Öhtuste kasutajate jaoks on sobilik 2 km valgustatud rada, kus põlevad tuled hämaral ajal kuni kella 21.00. Eraldi on puhkealale rajatud ka 1 km valgustatud rollerirada, mis on asfaltkattega ja sobib ideaalselt rulluisukude, rula, BMX'i ja jalgrattaga sõitmiseks.

Mäetaguse — lisaku, 42213 Mäetaguse Metsküla
Tel 528 5915
Asukoht: 59.2254577, 27.2793102

terviserajad.ee/rajad/maetaguse-terviserada/

SPORDIKALENDER

• 23. mail kell 11
Alutaguse Tervisespordikeskuses
HOBURIENTEERUMINE
Toome ratsaorienteerumise teist korda Ida-Virumaale Alutagusele imeilusa looduse keskele. Rogain (valikorienteerumine) paaris. Eesmärk on koguda 60 minuti jooksul võimalikult suur punktisumma maastikule paigutatud kontrollpunktide läbimisega.

• 30. mail kell 12
Alutaguse Tervisespordikeskuses
ALUTAGUSE RATTAMARATON
Bosch Eesti Maastikurattasarja 3. etapp toob kokku rattasõbrad, et nautida sportlikku päeva, head rada ja mõnusat võistlusmelu. Kavas on põhisõit, poolmaraton, lastesõidud.

• 5.–7. juunil
ALUTAGUSE OPEN 2026
Alutaguse Open 2026 toob Ida-Virumaale kokku maailma tipptasemel discgolfi mängijad. Tegemist on Baltic Disc Golf Championships sarja ühe olulisema etapiga, kus kohtuvad nii rahvusvahelised tipud kui ka kohalikud primad.

• 12.–14. juunil
Alutaguse Tervisespordikeskuses
DISC GOLF SKILL CAMP
Alutaguse Tervisespordikeskuses See intensiivne kolmepäevane laager keskendub discgolphi terviklikule arengule, et aidata sul oma mängu parandada. Treening põhineb teadusuuringutel, kaasaegsetel treeningmeetoditel ja aastatepikkusel professionaalsel treenerikogemusel. Laagrit viib läbi Joonas Merelä, töökeeleks inglise keel. Hind 249.90 €, lisandub 90 € majutuse ja toitlustuse eest.

• 27. juunil
Alutaguse Tervisespordikeskuses
PANNIKA RANNAKAS 2026 I ETAPP
Alutaguse Tervisespordikeskuse liivaväljakutel alustab rannavõrkpalli segapaaride sari. Oodatud on kõik-tule võistlema või kaasa elama, sest sportlik melu ja hea tuju on garanteeritud.

• 1. juuli
Alutaguse Tervisespordikeskuses
IDA-VIRUMAA NÄDALAMÄNG
Oodatud on kõik discgolphi huvilised, nii reitinguga mängijad kui ka need, kelle reiting puudub.

• 19. juuli
Alutaguse Tervisespordikeskuses
IDA-VIRUMAA MEISTRIVÕISTLUSED
RANNAVÕRKPALLIS

• 25. juuli
Alutaguse Tervisespordikeskuses
PANNIKA RANNAKAS 2026 III ETAPP

• 5. august
Alutaguse Tervisespordikeskuses
IDA-VIRUMAA NÄDALAMÄNG
Oodatud on kõik discgolphi huvilised, nii reitinguga mängijad kui ka need, kelle reiting puudub.

• 31. august
Alutaguse Tervisespordikeskuses
IDA-VIRUMAA NÄDALAMÄNG
Oodatud on kõik discgolphi huvilised, nii reitinguga mängijad kui ka need, kelle reiting puudub.

PANNJÄRVE RATSORIENTEERUMISE KEVADETAPP

23. MAI 2026

Tule avasta koos hobusega Ida-Virumaa loodusilul!

SIIMUMÄE NOORUS Ratsavarustus EESTI KAEVANDUSMUUSEUM Balsnack IMPERIAAL

VÄIKELASTE RATSALAAGRID

Meie ratsalaagrid on loodud just väikelastele: –rahulik tempo –mänguline õppimine –sõbralikud ponid

Äärmiselt populaarne laager, mida lapsed armastavad ja vinnemal unistavad!

18. APRILL 20. JUUNI 15. AUGUST

www.siimumaetalu.com/laagrid siimumaetalu@gmail.com

NUTIVABA LOODUSLAAGER

27.07.2026 Ühepäevane looduslaager (5–8a)

29.07.–30.07.2026 2-päevane ööbimisega looduslaager (9–17a)

www.siimumaetalu.com/laagrid siimumaetalu@gmail.com

KULTUURIKALENDER

• **21. mail kell 16**
Pagari seltsimajas
VÕIMLEMISTUND VANUSEGRUPILE 55+
Juhendab füsioterapeut
Merily Murdsalu

• **21. mail kell 12.45**
Mäetaguse rahvamajas
Harjumaa kooride kontsert
„Rõõm laulust“. Esinevad Järveküla,
Jüri ja Laulasmaa koolide lastekoored.
Tasuta

• **21. mail kell 16.15**
lisaku rahvamajas
LAULUKLUBI 55+
Juhendab Gerri Lehisemets

• **22. mail kell 12**
Mäetaguse rahvamajas
KULDSE EA KEVADPIDU
Esinevad Ivo ja Robert Linna.
Ootame kõiki Alutaguse valla
pensioniaalse inimesi peost osa saamal
Registreerimine hiljemalt 12. maiks
telefonidel: Alutaguse Vallavalitsus
5280514 ja 3366900,
Elle Tasane 53320597 ja
Asta Talviste 56838929 (lisaku),
Hille Karp 5228042 (Tudulinna),
Valve Kollo 56959943 (Illuka),
Aire Öras 5056024 (Pagari)

• **24. mail kell 12**
lisaku rahvamajas
IISAKU MÄLUMÄNG
Oodatud 3-liikmelised võistkonnad,
uutel tulijatel palume registreeruda
21. maiks e-posti aadressil
merle.pikhoff@alutagusevald.ee

• **28. mail kell 8.30-18.30**
VÄLJASÖIT SANGASTE RINGTALLI
JA LOSSI NING HELLENURME
VESIVESKISSE
lisaku rahvamaja 55+ projektis
„Tee ruttu ja käi ruttu, siis ei ütle keegi,
et sa vana oled“ osalejatele.
Registreerimine e-posti aadressil
merle.pikhoff@alutagusevald.ee

• **28. mail kell 18**
Kiikla rahvamaja õuel
SUMEDAD SUVEÕHTUD ALUTAGUSEL:
PÄRIMUSEST KANTUD NELJAPÄEVA
LOOD JA LAULUD
Esineb Indrek Tammoja ehk Rändaja,
kes kannab ja loob mahedalt meloo-
dilist atmosfääri. Neljapäeva pärimus-
likke kombeid ja rituaale tutvustab
Mari Raap. Eelnevalt registreerunutel
on võimalikmeisterdada kasetohust
kävõru, juhendab Tatjana Shtikkel.
Registreerimine töötuppa
ruth.linnard@alutagusevald.ee

• **31. mail kell 17**
lisaku rahvamajas
PLMF KONTSERT
„HETK MILLES VIIBIME PRAEGU“
Duo Taavo Rimmel (kontrabass) ja
Mart Soo (kitarr)
Kavas autorilooming ja jazz-klassika
Vaba sissepääs

• **1. juunil kell 14**
Mäetaguse rahvamajas
ALUTAGUSE VALLA NOORTEPÄEV
Alutaguse valla koolinoorte
tunnustamine, peaesineja säm,
kohapeal avatud fotoboks, igale
noorele magus üllatus.
Koolide poolt korraldatud transport

• **4. juunil kell 7.45**
Pagari mälestuskivi juures
ja seltsimajas
EESTI LIPU PÄEVA TÄHISTAMINE
Osaleb Kaitseliit

• **4. juunil kell 18-22**
Estonia Elamuspargis
EESTI LIPU PÄEV
Estonia Elamuspargis jagub muusikat
ja muud melu
18.00 Mäetaguse Orkester
19.00 Meeskoor KAEVUR
20.00 Kauksi Bänd
Esinejate vaheaegadel musitseerivad
klaveril Keith Loide ja Leenu Männi
21.00 Peaesineja TANEL PADAR
22.00 Pidulik lipu langetamine
Toitlustust pakuvad Põhja-Peipsi Kööök
ja Metsanurga Kodukööök
Programmi juhivad Aare Rebban
Eesti lipu aastapäeva auks valmistavad
Alutaguse leivameistrid 142 leiba,
mida jagub kohapeal maitsmiseks ja
kaasa ostmiseks. Mäele on võimalik
sõita oma autoga või kasutades
elektrilist Agdeck-Auto mäetakso.
Avatud erinevate tegevustega
lasteala. Teravaid elamusi pakub lisaks
kirveviskeala.

• **6. juunil kell 10**
lisaku Kihelkonna Muuseumi juures
IISAKU KÜLALAAT
Ootame sind lisaku külalaadale,
kus saad nautida mõnusat melu,
kohtuda kohalike meistritega ja
leida oma aeda parimad taimed.
Peaesineja Marko Matvere ja Väikeste
Lõõtspillide Ühing, päevajuht
Heinar Juuse. Lisaks astuvad üles
lisaku Kunstide Kooli õpetajad ja
õpilased ning regilauluansambel
Silmaline, tantsurühm Kiigelind ja
rahvalauluansambel Kalina Krasnaja.
Lastele batuut ja mängud.
Pilet 3/2 €

• **11. juunil kell 16**
Pagari seltsimajas
VÕIMLEMISTUND VANUSEGRUPILE 55+
Juhendab füsioterapeut
Merily Murdsalu

• **11. juunil kell 17-20**
Mäetaguse mõisaõuel
SUMEDAD SUVEÕHTUD ALUTAGUSEL:
PEREÕHTU LAIKRETE LASTEKAGA
Näomaalingud, piknikuala ja
hiigelmullid. Laikrete lasteka kontsert
algusega kell 18.
Võta kaasa piknikutekk.
Avatud Kurtina noortekeskuse kohvik.
Sündmus tasuta

• **18. juunil kell 16**
Pagari seltsimajas
VÕIMLEMISTUND VANUSEGRUPILE 55+
Juhendab füsioterapeut
Merily Murdsalu

• **18. juunil kell 18**
Kurtina seltsimaja hoovis
SUMEDAD SUVEÕHTUD ALUTAGUSEL:
KÕNELUSED KEELPILLIDE KEELES
Üles astuvad Uhta mandoliiniorkester,
Kristo Kesler, Kurtina noortekeskuse
bänd.
Avatud pikniku-puhvet ja RaJuVe
joogilett

• **20. juunil ja 15. augustil**
Siimumäe talus
VÄIKELASTE LAAGRIPÄEV
Lastele vanuses 3-6a.
Ratsutame ja/või sõidame
hobukäruga, meisterdame,
mängime aktiivseid liikumismänge,
voltizeerime, õpime ponisid tundma
(söödame ja puhastame neid),
lõunaks pakume pannkooke.
Laagri hind 40 € (perekaardiga 35 €,
kui osaleb mitu last ühest perest).
Lisainfo ja registreerimine
www.siimumaetalu.com

• **23. juunil**
Alutaguse vallas
VÕIDUPÜHA TÄHISTAMINE
18.00 Pagari mälestuskivi juures
18.25 Mäetaguse kalmistul
19.15 Tudulinna kalmistul asuva vaba-
dussõja mälestussamba juures
19.45 lisaku Alutaguse vabadusvõitle-
jate mälestusmärgi juures

• **23. juunil kell 20**
lisaku lauluväljakul
ALUTAGUSE VALLA JAANIÕHTU
Esinevad Alutaguse valla isetegevus-
kollektiivid. Erinevad jaanimängud
ja tegevused. Söögi- ja joogipoolist
pakub Katase Karu ning Kurtina
noorte kohvik. Tantsuks ansambel
Tants'n'Trall. Avatud laste- ja noorteala
ning Siimumäe talu pakub võimaluse
hobu- ja ponisõiduks (tasuta)

• **27. juunil kell 15**
Oonurmes
OONURME KÜLAFEST
Sündmusel astuvad üles Oonurme
segakoor, tantsurühmad Sigin-Sagin
ja Rabaroodsid, Alutaguse rahvamuu-
sikud, lisaku Kunstide Kooli noored
muusikud, kammerkoor Solare,
Sten-Olle Moldau, Duo Kaarin & Sten,
Triinu Orgmetsa duo, Tambet Parm,
Liisbet Vilu ja Katre Kurg, Rakvere
muusikakooli vilistlaste ansambel Viva
la Vilistlased ja Rakvere Linnaorkester.
Tantsuks ansambel Fantaasia. Prog-
ramm on täienemisel

• **3. juulil kell 18**
Pagari seltsimaja õuel
SUMEDAD SUVEÕHTUD ALUTAGUSEL:
TIIA PAIST- LEPIK, ENDEL NIPI LEPIK
Kontsertkohtumine toimub kahes
osas. Esimeses osas kuuleme ilu-
said helisid ja vähe lauldud laule,
teises seevastu üldtuntud ja vägagi
armastatud lugusid kooslaulmiseks.
Lavale tulevad kaasa nii akordionid
kui kitarrid. Mõni väike pill jääb veel
üllatusekski. Avatud kohvik

• **11. juulil**
Mäetaguse mõisaõuel
MÄETAGUSE XXX MÕISAPÄEV
Ida-Viru jooksusarja etapp: Mõisa
jooks
Mõisapäeva avakontserdil astuvad
üles Alutaguse valla kultuurikollek-
tiivid, avatud lasteala ja loometelk,
toimub mõisaekskursioon, kogupere
teadusõu, öökino. Peaesineja Ines,
tantsuks ansambel Vana Kallim

• **12. juulil**
Tudulinna
10. TUDULINNA PÄEV
13.00 Jumalateenistus Tudulinna
kalmistul
14.00 Koosviibimine Tudulinna
rahvamajas. 10. tähtpäeva puhul on
kõik omaalgatuslikud sõnavõttud ja
etteasted oodatud. Külakosti laulude
ja tantsudega toob Ivar August Kalas

• **18. juulil**
Rannapungerjal
TULETORNI KONTSERT
13.00 RMK matk Kotka matkarajal
17.00 Krahv Gagarin
18.00 Saara Pius ja Band „Pidu
Loomariigis“ perekontsert
18.45 Mari Jürjens
20.00 Kait Kall
20.45 Ivo Linna ja Supernova
22.00 LENNA
23.30 Koit Toome
Piletid müügil Piletikeskuses hinnaga
25 €-45 €
Lisainfo www.tuleornikontsert.ee

• **22.-31. juulil**
lisaku
SELLIKU NÄDAL
• **22. juulil** STAADIONIMARATONI
JOOKSUD:
Tillumaratonid 100 m ja 400 m
(ilma ajavõtuta)
Õhtumaraton ja õhtupoolmaraton
(kontrollaeg 5 tundi), 10 000 m
jooks, Enn Selliku staadioni jooks
(keskmaajooks)

• **22. juulil** ENN SELLIKU PINGI AVA-
MINE JA STAADIONILE NIME ANDMINE

• **23. juulil** NÄITUSE AVAMINE lisaku
muuseumis ja vestlus Enn Sellikuga

• **24.-26. juulil ja 31. juulil**
SUVETEATRI ETENDUSED
"SELLIK, SEKUNDID JA REKORDID."
24. ja 31. juulil kell 19
25. ja 26. juulil kell 18
lisaku lauluväljakul
SUVELAVASTUS
„SELLIK, SEKUNDID JA REKORDID“
Kui sport on sulle kontimööda ja oled
aina teistest kiirem jooksja, tahad ju
end ka võitlustel proovile panna.
Külma sõja aegne Nõukogude Liit
näeb jälle oma sportlaste saavu-
tustes kommunistliku propaganda
võimalust. Millistes ootamatutesse
olukordadesse võis sattuda väikesel
Eesti küla poiss, kes tänu talendile ja
järgkindlale treeningule jõudis mõne
aastaga maailma spordieliti.
Komöödiavõtmes lavastust mängi-
takse Ennu kodukoha lisaku laulu-
väljakul vaid neljal õhtul.
Piletid müügil Piletitaskus ja lisaku
rahvamajas

• **25. juulil**
Pärnaõue talus
V PÄRANDIPÄEV

• **27. juulil**
Siimumäe talus
NUTIVABA LOODUSLAAGER
5-8 aastastele lastele

• **28. juulil**
Siimumäe talus
RATSALAAGER
Voltizeerimine ja rakendiõpe

• **29.-30. juulil**
Siimumäe talus
NUTIVABA LOODUSLAAGER
9-17aastastele noortele

• **31. juulil**
Siimumäe talus
RATSALAAGER
Ratsastus ja hüppamine

• **1. augustil kell 12**
Kiikla rahvamaja ümbruses
KIIKLA KÜLA KALAPÄEV
Kavas karujooks, otsimismäng ja
koguperevõistlus: õngitsemisvõistlus,
spinninguvisse ja kalade sorteerimine.
Marju Aul õpetab mereteemalisi
pärimustantse, MTÜ Lokirebased kala-
kujulisi päikesepüüdjad ja maadaamid
tuulekelli meisterdama. Kalaroogade
valmistamise töötuba eelnevalt
registreerunutele (osalustasu 8 €).
Mati Mooseli lantide ja õngekonksude
näitus. Mereteemaline fotosein,
batuut lastele. Tõnu Raadiku ja
Toomas Lunge kontsert.
Kiikla kogukonnateatri etendus
„Vägev vähk ja täitmatu naine“

• **2. augustil kell 16**
Tudulinna kogukonnajärgi õuel
SUMEDAD SUVEÕHTUD ALUTAGUSEL:
MOONAKÜLA MUUSIKAKADEEMIA
TRIO KONTSERT

• **8. augustil kell 19**
Alajõe külaplatsil
SUMEDAD SUVEÕHTUD ALUTAGUSEL:
SUVEÕHTU RÜTMID ALAJÕEL
19:00 Tanja Mihhailova kontsert
20:30-00:00 DJ Kalmer Kruudeberg
aka BOBO
Avatud lasteala

• **9. augustil**
Tudulinna Linnamäel
TUDULINNA TULED

• **11. augustil kell 19**
Oonurme laululaval
ETENDUS „VIIMANE METSAVEND“
Piibe Teatri etendus „Viimane
Metsavend“ põhineb metsavend
Ruuben Lamburi mälestuste
raamatul „Alutaguse Saaga“. See on
lugu armastusest kodumaa vastu
ja võitlusest tema vabaduse nimel.
Ruuben Lamburi meenutused
vaheldumisi tuntud lauludega viivad
rännakule eesti ajaloo karmimatesse
aastatesse. Peaosas Raivo E Tamm.
Igihaljaid metsavendade laule
esitavad Ilmar Kald ja Jaanus
Põlder (Untsakad), Tanel Sakrits
(Mandoterror) ja Sander Rosenberg
(Tapa Valla Mandoliiniorkester).
Dramaturg-lavastaja Arlet Palmiste.
Kestus 1,5 tundi.
Piletid müügil Piletitaskus: täispilet
32 €, sooduspilet 28 € (alates 19.06
täispilet 36 €, sooduspilet 32 €).
Hind toimumise päeval 40 €,
sooduspilet 37 €. Kohapeal piletimüük
sularahas. Sooduspiletid õpilasele,
üliõpilasele, pensionäriks, ratastoolis
külastajale ja tema saatjale

• **13. augustil**
Siimumäe talus
RATSALAAGER
Maastikusõit

• **15. augustil kell 12**
Puhatu külaplatsil
PUHATU XV KÜLAPÄEV
Etteasted, töötuba, erinevad tegevus-
ed, külas Maapäeva delegatsioon
(Eesti külade XVI Maapäev
15.-16. augustil Ida-Virumaal)

• **16. augustil kell 14**
Pagari seltsimaja ees
KRISTA ARU MÄLESTUSPINGI AVAMINE
Õues meenutused, sõnavõttud
Saalis ARU-kad vestlused ja kohvilaud
Esinevad Eeva ja Villu Talsi

• **20. augustil kell 18**
lisaku lauluväljakul
SUMEDAD SUVEÕHTUD ALUTAGUSEL:
TAASISEISEVUSPÄEVA KONTSERT
Esineb vokaalansambel MIRT
Avatud Tagavälja talu kohvik

NÄITUSED

• Jaanuar-mai Urve Mikkeri maalide
näitus Mäetaguse rahvamaja
tribukoridoris

• Mai-juuli Hobifotograaf
Urmas Mölder näitus „Läbi fotosilma“
lisaku raamatukogu trepigaleriis

TÄPSEM INFO

Alutaguse Huvikeskuse
kodulehel
www.alutagusehuvikeskus.ee
või Alutaguse valla kodulehel
www.alutagusevald.ee/sundmused
Alutaguse Huvikeskus
tel 336 6963 ja 5885 9979,
huvikeskus@alutagusevald.ee

SUVEPERIOODIL

(1. juunist kuni 30. augustini)
AVATUD
teisipäevast reedeni
kella 9-17 ja
laupäeviti kella 10-16.

Välja arvatud riigipühadel.
Muud ajad (sh õhtused
ajad, nädalavahetused jms)
kõik kokkuleppel.

KUULUTUSED

Müüa lõhutud küttepuid. Mõõdud
tellija soovi järgi. Must lepp 60 eur/m³,
hall lepp 55 eur/m³, kask 70 eur/m³.
Kohaletoomine tasuta. Tel 5836 5868

Ostan metsa- ja põllumaad.
Pakume parimat hinda.
Tel 552 7322

TMWORKS GARAGE
Müük * Remont * Hooldus
ATV-d, mootorrattad, mootorsaanid
Pargi 51, Jõhvi, tel 5568 7725

Ostan igasugust vanavara. Pakkuda
võib kõike. Kojukutsed, raha kohe kätte.
Tel 5198 0371

Avaldame sügavat
kaastunnet lähedastele
kalli
Silvi Mägi
lahkumise puhul.

„Mina olen ülestõusmine ja elu;
kes minusse usub, see elab.“ (Jh 11:25)

Illuka kogudus ja õpetaja

Mälestame

SILVI MÄGI
SERGEI KIRITŠENKO
NIKOLAI KAREMA
MAIDO JÄGER
TÕNIS TAMM
VASYL RUDENKO

Õnnitleme lapsevanemaid
VICTORIA VEESAAR

Õnnitleme maikuu sünnipäevalapsi

VILLIO REINSALU	96
HELGA PORRI	92
OLEG SAVELIEV	91
VALDEK ELP	90
ALLI MALMET	90
VALENTINA PÄRNAMAA	87
MAIRE-MALLE TAAR	86
JELENA GORLOVA	86
LJUDMILLA IVANOVA	86
MAIE LUMI	85
OLGA UDALOVA	85
RAILI BLUM	84
JADVIGA MÜÜR	82
LARISA PRONENKO	81
NIKOLAI LÜTER	80
VIRVE PIKHOFF	80
VALENTINA VINOGRADOVA	80
JELENA LEONTJEVA	75
NATALIA ASSOR	75
MAIE SIDOROVA	75
LUULE PAE	75
HELLE NURM	75
KAARIN KASK	75
VLADIMIR DOBROTIN	70
SERGEI VÖSU	70
AIVAR FERSEL	70
ROMAN DISKO	70
KRISTA RÄÄST	70
MARE MÄNDMETS	70
NATALJA SIDOROVA	70
NADEZHDA PETROVA	70

Alutaguse völd ja Muusikute fond PMF esitavad
IISAKU RAHVAMAJA 31.05 kl 17

HETK MILLES VIIBIME PRAEGU
Taavo Remmel kontrabass ja Mart Soo kitarr
DUO

KAVAS AUTORILOOMING JA JAZZ-KLASSIKA

Sumedad Suveõhtud ALUTAGUSEL

28. mail kell 18
KIILKA RAHVAMAJA ÖUEL

Pärimusest kantud
NELJAPÄEVA lood ja laulud

Esineb Rändaja ehk INDREK TAMMOJA
Neljapäevaga seotud pärimuslikke kombeid ja rituaale tutvustab MARI RAAP
Karaski ja munavõi loovad lauale maadaamid
Kasetohust käevõru õppluba eelnevalt registreerunutele
Õpilise hind 20 €. Tõuamine kohapeal suures, juhendab Tatjana Štikkel

NÄITUS AVATUD KOGU SUVE ALUTAGUSE BUSSIPAVILJONIDES

KUIDAS MAITSEB PEIPSI KALA?

LASTE ja NOORTE JOONISTUSVÕISTLUSE PARIMAD TÖÖD

NÄITUS MAI-JUULI 2026 IISAKU RAAMATUKOGU TREPIGALERIIS

Läbi FOTO SILMA
näituse autor on hobifotograaf URMAS MÖLDER

Sumedad Suveõhtud ALUTAGUSEL

11. juunil kell 17-20
MÄETAGUSE MOISAÖUEL

Pereõhtu LAIKRETE LASTEKAGA

18:00-19:00 LAIKRETE LASTEKA KONSERT
• Näomaalingud • Hiigelmullid
• Avatud Kurtna noortekeskuse kohvik ja piknikuuala

Sumedad Suveõhtud ALUTAGUSEL

18. juunil kell 18
KURTNA SELTSIMAJA HOOVIS

Kõnelused KEELPILLIDE keeles

- UHTNA MANDOLIINIORKESTER
- Kristo Kesler ja KITARR
- Kohalike noorte bänd

Avatud: Pikniku-puhvet, RaJuVe joogileft
Täpsem info ene.raudar@alutagusevald.ee või tel. 58856282

24.-26. ja 31. juuli
Suveteatri lavastus Iisaku Laululaval

SELLIK
SEKUNDID JA REKORDID
JOOKS LÄBI NÕUKASPORDI MASINAVÄRGI

Mängivad kutselised ja harrastusnäitlejad Iisakust ja Tallinnast.
Autor ja lavastaja: Rednar Annus
Kunstnik: Riina Vanhanen

Piletid müügil Piletitaskus.

2. juuni kell 17:30-20:00
KURTNA NOORTEKESKUSES

Kurtna noortekeskuse HUVIRINGIDE

HOOAJA LÕPETAMISE KONSERT PIDU 2026

Kutsume kõiki noori ja lapsevanemaid kuulama ja vaatama, mida noored ON HUVIRINGIDES OMANDANUD.

Hooaja lõpu muudab magusaks MASINA JÄÄTISI!
Info: nooruse@õhtuajal.ee, Väikese tel. 33013170, määgum.vikilene@alutagusevald.ee

23. juunil 2026

VÖIDUPÜHA tähistamine Alutaguse vallas

18:00	PAGARI mälestuskivi juures
18:25	MÄETAGUSE kalmistul
19:15	TUDULINNA kalmistul asuva Vabadussõja mälestussamba juures
19:45	IISAKUS Alutaguse vabadusvõitlejate mälestusmärgi juures

Mälestusremooniatel osaleb Kaitseliit.

23. juunil kell 20
IISAKU LAULUVALJAKUL

Alutaguse valla **JAANIÕHTU**
Õhtujuhi TARMO LAMP

- Tantsuks ansambel TANTS'N'TRALL
- ISETEGEVUSLASTE kontsert
- JAANIMÄNGUD ja tegevused lastele
- 20:00-23:00 HOBU- ja PONISÕIT (TASUTA)

Söögi- ja joogipoolist pakuvad Katase karu kohvik ja Kurtna noortekeskuse noored

Sumedad Suveõhtud ALUTAGUSEL

20. augustil kell 18
IISAKU LAULUVALJAKUL

Vokaalansambli MIRT kontsert

TASUTA Avatud Tagavälja talu kohvik

VOORE METS

Ostame:

- Metsakinnistuid
- Kasvava metsa raieõigust
- Kasvavat võsa ja virnastatud raidmeid

Tel 5097471 / 58440269 Info@vooremets.ee

KARJAMAA KÜLA ALUTAGUSE VALD

ALUTAGUSE LASTELAAGER
29. JUUNI-2. JUULI 2026

- KASTITORN, MULLIPALLID JA MINIGOLF
- VAHUPIDU, MULLIPIDU JA SUHKRUVATT
- VELLO VAHERI TSIRKUSEKOO
- AERUSURF JA MUUSEUMI TÖOTOAD
- MUSTKUNSTNIK MARKO

info: www.pakmt.ee
Laager on nutivaba!

06. juunil 2026

Iisaku laot Loterii

Peaesineja:
Marko Matvere ja VLÜ
Päevajuht Heinar Juuse

Lastele batuut ja mängud.
Alutaguse Ammuklubi Silex
Pileti hind 3.- ja 2.-

Laada korraldamist toetavad: MTÜ Magissa, Alutaguse VV